

Odločna manifestacija za naše pravice

na skupnem zborovanju obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev

Spriču več ko dveletnega zavlačevanja izvedbe člena 7 Državne pogodbe in z namenom, da bi koroški Slovenci na temelju skupne Spomenice ponovno poudarili svoje življenjske težnje ter opozorili javnost na neodgovorno izmikavanje pristojnih oblasti pred uresničitvijo celote vseh pravic, ki so z mednarodno pogodbo zajamčene avstrijskim državljanom slovenske in hrvatske narodnosti, sta se Zveza slovenskih organizacij na Koroškem in Narodni svet koroških Slovencev sporazumela za skupno manifestativno zborovanje v Celovcu.

Nad 300 predstavnikov iz vseh krajev slovenskega in dvojezičnega ozemlja Koroške se je v nedeljo, dne 23. t. m., zbralo v Delavski zbornici, zastopani so bili vsi sloji našega ljudstva: kmetje in delavci, obrtniki, nameščenci in študentje, učitelji in duhovniki, zdravniki in inženirji ter drugi akademski poklici.

Pomen in tehtnost zborovanja je še poudarila navzočnost mnogih inozemskih in dunajskih novinarjev ter zastopnika štaterskih Slovencev, gradiščanski Hrvati pa zaradi istočasnega praznovanja 35-letnice njihovega pevskega zbora v Velikem Borištolu zborovanja niso mogli udeležiti in je zato predsedstvo Hrvatskega kulturnega društva z brzojavko sporočilo: »Želimo Vam v zvesti povezanosti mnogo uspeha v Vaši borbi za popolno enakopravnost.«

V sporazumu obeh osrednjih organizacij je skupno zborovanje vodil bivši deželni poslanec in podpredsednik SPZ Janko Ogris. V delovno predsedstvo je ZSO delegirala spoštovanega zaslužnega borca za pravice koroških Slovencev, dolgoletnega deželnega poslanca dr. Franca Petka in svojega prvega podpredsednika Florijana Lapuša, Narodni svet pa poleg svojega podpredsednika Janka Janežiča še dipl. trg. Janka Uranka.

Slavnostni okvir zborovanju so dale pesmi moškega zbora SPD iz Radiš pod vodstvom Šimeja Wrulicha in melodije tamburaškega zbora SPD Zila iz Zahomca pod vodstvom Nika Krieglja.

Predsednik ZSO dr. Franci Zwitter je v izčrpnem referatu prikazal dosedanje napore in borbo za uresničenje člena 7 Državne pogodbe, predsednik NsKS dr. Joško Tischler pa naše šolske zahteve v istem okviru. Bistveno vsebino obeh referatov objavljamo posebej.

V živahni razpravi je sodelovalo več

diskutantov, ki so s tehtno besedo še poudarili in izpopolnili okvir zborovanja. Nekaj zanimivih izjavljanj bomo posredovali bralcem prihodnjič.

Soglasno sprejeta resolucija je bila poslana zvezni in deželni vladi ter ministrskemu komiteju za izvedbo člena 7.

Novinarjem, ki so se odzvali vabilu ZSO, in to iz Beograda, Zagreba, Ljubljane, Maribora, Kopra, Trsta in Gorice ter z Dunaja, iz Sovjetske zveze, Poljske, Italije in Nemčije, je bila po zborovanju dana priložnost, da so se v Celovcu in v hotelu »Korotan« v Sekiri v družbi predstavnikov ZSO in NsKS še lahko pogloblje seznanili s položajem našega ljudstva. Večina se je v ponedeljek v spremstvu

zastopnikov ZSO in Slovenskega vestnika na krožni vožnji po naših krajih ustavila tudi v Borovnikovem puškarskem obratu v Borovljah, v Selah, ob zločinsko razstreljenem partizanskem spomeniku v Velikovecu in ob sledovih vandalskega početja tistih šovinističnih krogov v Celovcu, ki so jim dvojezični napisi na slovenskih ustanovah napoti.

Tako je nedeljsko zborovanje vidno pričalo življenjsko voljo koroških Slovencev in podkrepilo odločno zahtevo mero-dajnim oblastem po končni izvedbi člena 7, nudilo pa je tudi priložnost, da je 17 zastopnikov evropskega tiska dobilo vpogled v preteklo in današnjo stvarnost v naši deželi.

Iz poročila predsednika ZSO dr. Francija Zwitterja:

Dosedanji naponi in borba za uresničenje člena 7 Državne pogodbe

Če sta odbora ZSO na Koroškem in NsKS smatrala za potrebno, da skliče skupno zborovanje predstavnikov našega ljudstva iz vseh krajev, kjer se govori naša govorica, to gotovo ni bilo zgolj iz želje po neki senzaciji, marveč iz odgovornosti, ker gre za obstoj in življenje našega ljudstva.

Koroški Slovenci smo od pariške odločitve leta 1949 dalje v polnem razumevanju državnih potreb svoje težnje podvrgli splošnim koristim, da ne bi ogrožali gospodarske obnove in borbe za svobodo in neodvisnost države. Razumeli smo tudi še pred letom dni željo gospoda zveznega kanclerja Raaba, da je treba potrpeti in da v enem letu ni bilo mogoče rešiti vseh vprašanj Državne pogodbe. Toda od tega časa je minulo spet leto dni, brez izpolnitve slovesno dane obljube, da bo vprašanje člena 7 rešeno še do jeseni 1956. Zaradi tega nikakor ni znak neučakanosti, če se ponovno oglašamo koroški Slovenci in terjamo, da bi končno uresničili dano obljubo v zvezi z Državno pogodbo prevzetimi obveznostmi do naše manjšine.

Po letih zavlačevanja in nesoglasja v mnogih vprašanjih so se prav v zadnjem času pričela številna uradna pogajanja in prizadevanja obeh koalicijskih strank z vlado na čelu, da bi se odpravile krivice, ki jih je povzročila nacistična okupacija in njej sledeča vojna z vsemi strašnimi posledicami.

Toda, kakor se trudijo drugi oškodovanci za odpravo krivic in upoštevanje njihovih upravičenih teženj, tako je tudi naša sveta pravica, da vedno spet opozarjamo vlado na potrebo, da končno reši pereče vprašanje člena 7. To je pravica, ki jo je sam g. zvezni kancler o priliki lanske vladne deklaracije

v zvezi z južnimi Tirolci poudaril, rekoč, »da je prva življenjska pravica vsakega naroda, da ohrani svoj materni jezik.«

Borba za ohranitev maternega jezika in narodne samobitnosti pa je važna tem bolj, če je ta jezik, če je ljudstvo ogroženo, če gre za osnovne pravice in obstoj ljudstva.

Koroški Slovenci se dobro zavedamo, kaj pomeni za nas sklep Sveta zavezniških zunanjih ministrov v Parizu. Mi danes ponovno poudarjamo proti vsem zlobnim podtikavanjem svojo lojalnost do države in se trudimo ter se bomo še nadalje trudili, da si v naši državi na zemlji, ki jo posedujemo

že nad 1000 let, ustvarimo znosno nacionalno življenje. Ponovno poudarjamo, da hočemo biti most, ki naj veže sosedna naroda in sosedni državi in ne element, ki razdružuje narode. Hočemo biti element miru v tem delu Evrope.

Uspešno izvrševanje tega našega poslanstva pa ne zavisí le od naše dobre volje, marveč zavisí to še mnogo bolj od dobre volje večinskega naroda v državi in predvsem od vlade, ker smo koroški Slovenci številčno in socialno preslabotni, da bi sami iz svojih lastnih moči mogli zmagovati vse težave, ki zavirajo zdrav in krepak razvoj našega kulturnega, gospodarskega in političnega življenja.

To nikakor ni le pojav pri nas, marveč je to več ali manj splošen pojav pri manjšinah: Tako celo številčno močni in gospodarsko ter socialno krepki južni Tirolci zahtevajo od italijanske vlade preko pariškega sporazuma prepoved nadaljnjega dotoka italijanskega prebivalstva in italijanskega kapitala na ozemlje njihove naselitve. To potrebo prizna sam državni sekretar dr. Gschnitzer, ko je zadnje dni februarja t. l. ugotovil: »Pariški sporazum glede Južnega Tirola ni izpolnjen, če trenutno živeti južni Tirolci kot posamezniki sicer uživajo popolno enakopravnost, narodna skupina pa je ogrožena, da v nekaj generacijah izgine...«

S tem pa smo že pri bistvu vprašanja: Ne zadostuje zgolj formalna enakopravnost posameznika, marveč je treba zagotoviti manjšini kot celoti življenjski obstoj in vsesplošni razvoj!

To je stališče, ki smo ga koroški Slovenci od nekdaj zastopali in ki je jasno izraženo tudi v naši skupni Spomenici. Na tej osnovi so postavljene vse naše zahteve in predlogi, mimo tega načela pa je do danes šla vsa tudi stvarna polemika večinskega naroda, da o nestvarnih izpadih znanih šovinistov, njihove

(Nadaljevanje na 2. strani)

RESOLUCIJA

sprejeta na skupnem zborovanju ZSO in NsKS

Predstavniki koroških Slovencev iz vseh krajev naše zemlje, zbrani v nedeljo, dne 23. junija 1957, na skupnem zborovanju osrednjih organizacij koroških Slovencev, soglasno sprejemamo naslednjo resolucijo:

1. Odločno zahtevamo, da se končno uresniči vsa določila, ki jih vsebuje člen 7 Državne pogodbe v korist slovenske in hrvatske manjšine in da se pri tem upoštevajo predlogi, ki so jih manjšine stavile v svojih Spomenicah.
2. Poudarjamo, da je člen 7 Državne pogodbe uspeh naše borbe za naš narodni obstoj tudi v času najhujšega nasilja in končno rezultat kompromisa med različnimi stališči posameznih zavezniških sil in prizadetih držav. Zato je ozemlje njegove veljavnosti popolnoma jasno in je § 2 člena 7 samo mednarodna sankcija kot najbolj »vzorne in prikladne« prikazane dvojezične šolske ureditve.
3. Zato odklanjamo vsak kakršni koli nadaljnji kompromis tako glede vsebine člena kakor glede ozemlja njegove veljavnosti, pa naj je to v obliki nekega referenduma ali v obliki tako imenovane pravice staršev glede šolske ureditve, ker vsi ti načrti v danih razmerah pomenijo samo zlorabljanje formalne demokracije za izmikanje uresničitvi mednarodno prevzetih dolžnosti v zaščito manjšine, v kolikor niso naperjeni sploh v to, da bi manjšino spravili še ob te pravice, ki jih je že pred Državno pogodbo uživala. Smatramo, da se mednarodna pogodba v zaščito manjšine nikakor ne sme spremeniti v sredstvo za okrnjevanje pravic in ozemlja manjšine.
4. Prav zaradi tega terjamo, da vlada končno prepove vse hujskanje proti manjšinskemu ljudstvu in predvsem vse iz zgodovine poznane nacionalistične organizacije, katerih dejavnost dokazano danes še bolj meri na to, da odvzamejo slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine.
5. Ob vsem priznanju dejstva ustanovitve posebne gimnazije za avstrijske državljane slovenske narodnosti poudarjamo, da je člen 7 Državne pogodbe celota in mora biti tudi kot celota izveden.
6. Kakor pred letom dni, ponovno apeliramo na zvezno in deželno vlado, da v svojih proračunih skrbita za potrebna finančna sredstva za uresničenje vseh določil člena 7 Državne pogodbe.
7. Koroški Slovenci apeliramo na zvezno vlado in vso demokratično javnost, da ne presliči tega apela koroške slovenske manjšine, ki ne zahteva nič drugega kot priznanje pravic, ki ji gredo po Državni pogodbi, posebno pa še osnovne prirodne pravice in težnje vsake etnične skupine in vsakega ljudstva, ki hoče živeti ter se kulturno in gospodarsko razvijati.

Pogled na udeležence manifestativnega zborovanja koroških Slovencev

Dosedanji naponi in borba za uresničitev člena 7 Državne pogodbe

(Nadaljevanje s 1. strani)

vega tiska in njihovih organizacij niti ne govorimo.

Naj bo zato danes čisto jasno in nedvoumno postavljeno: **Dokler vidijo in gledajo zaščito manjšine zgolj v formalni enakopravnosti posameznega državljanca, tako dolgo o manjšinski zaščiti sploh govoriti ne moremo, tako dolgo pa tudi ne bo odnehala borba našega ljudstva za njegove pravice.**

Vsako pogodbo, predvsem mednarodno, je

Na svoji vožnji po našem ozemlju so se novinarji ustavili tudi ob spomeniku 13 obglavljenim žrtvam nacističnega nasilja v Selah

treba tolmačiti v prvi vrsti iz okolnosti, iz katerih je nastala.

V katerih okoliščinah in kako je nastal člen 7 Državne pogodbe?

Neizpodbitno dejstvo je, da je bil člen 7 sprejet v Državno pogodbo kot uspeh borbe našega ljudstva za njegov narodni obstoj proti načrtom nacističnega režima, da bi ga dokončno uničili. V spoznanju, da so te načrte za uničenje koroškega slovenskega ljudstva pripravile predvsem koroške nacionalistične sile, ki so imele v prvi republiki v zakupu reševanje tako imenovanega koroškega vprašanja, pa so zavezniki videli tudi potrebo po učinkovitejši zaščiti naše in hrvatske narodne manjšine v Avstriji, kakršna je bila zaščita po senžermenski pogodbi.

Predvsem pa je člen 7 Državne pogodbe — in to izpričuje zgodovina njegovega nastanka — rezultat kompromisa različnih gledišč posameznih zaveznikov in prizadetih držav na življenjsko in nacionalno ureditev vprašanja našega ljudstva, ki skozi stoletja več ali manj strnjeno naseljuje južni predel koroške zemlje.

Iz vseh teh okolnosti nastanka člena 7 Državne pogodbe pa sledi, da je šlo pri reševanju tega vprašanja za točno označeno ozemlje z večjim ali manjšim številom slovenskega prebivalstva, ki mu naj člen 7 zagotovi ta skozi stoletja ohranjeni jasno označeni teritorij in na tem teritoriju popolni enakopravni kulturni, gospodarski in politični razvoj.

Pri uresnitvi člena 7 je treba zato upoštevati dejstvo, da je prisotnost prebivalstva s slovenskim materinskim jezikom v vsem južnem delu Koroške pravilo in ne izjema. Vsaka rešitev, ki naj pripomore k izboljšanju in napredku, mora temeljiti na tem pravilu in ne na izjemah. Ni mogoče n. pr. določati krajev v tem ozemlju, ki naj izjemoma ne bi imeli dvojezičnih šol, ne dvojezičnega uradovanja, ne dvojezičnih napisov itd. Zaščitna zakonodaja na osnovi člena 7 mora obravnavati južni del Koroške kot celoto. S tem ne bo prizadet noben kraj, še manj področje, kjer žive izključno ljudje nemške materinske.

Rešitev, ki tega dejstva, namreč prisotnosti koroških Slovencev na vsej južni Koroški, ne bi upoštevala, ne bi vodila k uglaševanju in pomirjenju medčloveških odnošajev, marveč bi nasprotno vedno znova vzpodbujala nacionalistično bojno razpoloženje, kar seveda ne more biti osnova za demokratično ureditev odnošajev med ljudmi in narodnostima na Koroškem.

Tudi splošno željeno nalogo mostu med dvema sosednjima narodoma in državama lahko južno področje Koroške opravi edino, če se na njem kot celoti ustvari stanje, kjer bo dejanska enakost pravic in dolžnosti ter potreba medsebojnega spoštovanja samo po sebi umevna za ljudi obeh jezikov.

V tem smislu je z državnopolitičnega in mednarodnopolitičnega vidika edina mogoča in modra rešitev tista, ki upošteva dejstvo prisotnosti prebivalstva s slovensko materinsko na vsem južnem področju Koroške in ki to dejstvo sprejema in ohranja tudi v bodočnosti. Objektivno načelo zaščite manjšine v celoti in na vsem področju, ne oziraje se na tako sporne procenete, je edino možno in moralno opravičljivo.

Izhodišče za zadovoljivo pravično rešitev manjšinskega vprašanja more biti le priznanje samobitnosti in enakopravnosti našega ljudstva v deželi z odklonitvijo vseh sredstev nasilnega spajanja narodov, jezikov in kultur. Mirno sožitje na Koroškem je mogoče samo na podlagi samostojnega narodnostnega razvoja in enakopravnosti obeh narodov v deželi.

Tako tolmačenje manjšinske politike pa odgovarja tudi nastanku, duhu in črki Državne pogodbe. Že sam naslov člena 7 govori o pravicah manjšine kot celote, § 3 izrecno obsega vse slovensko in dvojezično ozemlje, ne da bi kakor koli omenjal kakega številskega razmerja, § 5 pa prepoveduje delovanje proti pravicam manjšine kot celote, ne le proti pravicam posameznikov. Temu objektivnemu načelu končno ni nasproti tudi drugi paragraf, ki govori o šolstvu, marveč ga je treba po okoliščinah, v kakršnih je nastal člen 7, tolmačiti kot potrditev in utrditev dvojezične šolske odredbe, ki jo je naša država tedaj prikazovala kot vzor za pravično reševanje manjšinskega šolstva na ozemlju, kjer živita pomešana dva naroda. Uvajanje personalnega načela na osnovi člena 7 bi bilo odločno poslabšanje sedanjega položaja manjšine, kar pa je pravni nesmisel.

Če torej tako tolmačimo člen 7 Državne pogodbe in vidimo v njem že kompromis, potem moramo odklanjati vsak poskus rešitve, ki terja od nas še nadaljnje kompromise glede ozemeljske in stvarne veljavnosti v členu 7 zajetih pravic.

Iz poročila predsednika NskS dr. Joška Tischlerja:

Naše šolske zahteve na temelju člena 7 Državne pogodbe

V svojem referatu o šolskem vprašanju v zvezi z državno pogodbo je predsednik Narodnega sveta dr. Joško Tischler dejal, da je šolsko vprašanje že celo stoletje v ospredju življenjskega boja slovenske narodne skupnosti na Koroškem. Dočim je predvojna utrakvistična šola samo od slovenskih otrok terjala priučitev nemškega jezika in se nemški mladini na slovenskem in jezikovno mešanem ozemlju ni bilo treba učiti slovenščine, je leta 1945 z uzakonitvijo dvojezičnega osnovnega šolstva prodrila nova zamisel, ki nalaga mladini obeh narodnosti na našem ozemlju iste dolžnosti. Uzakonitev dvojezičnega šolstva temelji na zamisli, da je z enakopravnostjo obeh narodov na slovenskem in jezikovno mešanem ozemlju najbolj skladno, da se slovensko in nemško govorčadi otroci naučijo obeh jezikov, da spoznajo kulturno ustvarjanje obeh narodov. To omogoča potrebno medsebojno spoštovanje in je hkrati najboljše jamstvo za mirno sožitje obeh narodov, ki sta si že drugo tisočletje sosedna in deloma tudi že medsebojno pomešana.

Govornik, ki je sam sodeloval pri uzakonitvi dvojezičnega šolstva, je poudaril, da so to šolstvo leta 1945 odobrile in sprejele vse v tedanji koroški državi vladi zastopane stranke brez kakršnega koli pritiska britanske zasedbene oblasti. Na to dvojezično šolstvo se je avstrijska delegacija s tedanjim zunanjim ministrom dr. Gruberjem na čelu ponovno sklicevala pri razgovorih o Državni pogodbi v Londonu, Parizu in Moskvi ter jo prikazovala kot vzorno rešitev. Na tem šolstvu torej temelji tudi določba v paragrafu 2 člena 7 Državne pogodbe, ki jamči državljanom slovenske in hrvatske narodnosti pravico do osnovnega pouka v slovenskem oziroma hrvatskem jeziku. Če bi to šolstvo ne obstajalo že tedaj, bi se besedilo Državne pogodbe v tem delu glasilo drugače. Zato Slovenci odklanjamo kakršno koli omejevanje obstoječega dvojezičnega šolstva in zahtevamo, da se mora v celoti izvajati na vsem v tozadevni odredbi določenem ozemlju, ker je to šolstvo tvorilo bistveno osnovo pri določa-

Kako pa izgleda praksa iz tega načelnega gledanja?

Naj ponovim v tej zvezi ugotovitve, ki sem jih iznesel že pred približno letom dni, ker se med tem razen razgovora lani oktobra glede šolskega vprašanja in nedavne ustanovitve lastne gimnazije za državljane slovenske narodnosti kljub slovesnim obljubam najvišjih predstavnikov vlade ni nič spremenilo.

Nasprotno smo doživeli, da so nacionalistični prenapetosti v svoji nastojenosti proti manjšinskim pravicam in v svojem popolnem nerazumevanju za novo urejanje mednarodnih in medčloveških odnosov celo potvrdili naše stvarne predloge z lažmi, pretiravanji in zlobnimi podtikavanji, da bi okužili javno mnenje in ga usmerili proti nam. S pomočjo nacionalističnega tiska so izzvali načrtno kampanjo, da bi vsakega Slovenca, ki zahteva v Državni pogodbi zjamčene mu pravice, ožigosali pred avstrijskim ljudstvom kot izdajalca in nepoboljšljivega iredentista. Kljub temu pa v obstoju in proti pravicam slovenske manjšine naperjenem delovanju Südmarke in podobnih organizacij niti državni pravdnik niti društvena oblast niti ne ministrski komite za izvedbo člena 7 ne vidijo prekrškov jasnih določil § 5 v členu 7 Državne pogodbe.

Potem se pač ne čudimo, če ista oblast tudi ne najde zločinca, ki so razstrelili spomenik padlim partizanom v Št. Rupertu, ki napadajo naše ljudi in poškodujejo zgradbe državljanov slovenske narodnosti in zločinsko odstranjujejo dvojezične napise slovenskih organizacij in ustanov.

Naj nadalje omenimo razne sklepe in razsodbe celovškega okrajnega in deželnega sodišča, ki v nobenem primeru ni priznalo enakopravnosti slovenskega uradnega jezika v smislu določil člena 7 Državne pogodbe. Tu je treba še dodati, da celovško sodišče niti ne upošteva in priznava razsodbe najvišjega sodišča v tem vprašanju, ki je jasno določila (Nadaljevanje na 8. strani)

nju besedila člena 7. Vsako vsiljevanje drugačne rešitve bi pomenilo izpodkopavanje Državne pogodbe kot osnove naših pravic na področju osnovnega šolstva. Zato v tem vprašanju ne more biti kompromisa, ker je odredba iz leta 1945 že kompromis in je le-ta potrjen tudi v Državni pogodbi.

Po orisu prizadevanj za lastno srednjo šolo v zadnjem desetletju je dr. Tischler označil lastno gimnazijo, ki je bila šele dve leti po podpisu Državne pogodbe končno letos 9. maja le ustanovljena, kot prvi vidni uspeh naših naporov. Ko je omenil razveseljiv odmev, ki ga ima lastna gimnazija pri starših našega ozemlja in ko je hkrati podčrtal, da moramo biti vsi koroški Slovenci nositelji te gimnazije, je poudaril, da mora ta šola gojiti in graditi v slovenski mladini zvestobo in ljubezen do svojega lastnega slovenskega naroda, hkrati pa s posredovanjem kulturnih stvaritev obeh narodov utrjevati medsebojno spoštovanje med državljani obeh jezikov.

Z ozirom na to, da na Koroškem niti slovenščina niti nemščina nista tuja, marveč deželna in po Državni pogodbi na slovenskem in jezikovno mešanem ozemlju tudi enakopravna uradna jezika, mora naša gimnazija tudi v jezikovnem pogledu pripravljati mladino na ta položaj v naši deželi.

Glede določil v členu 7 o posebnem oddelku šolske nadzorne oblasti je govornik poudaril tozadevne predloge v Spomenici koroških Slovencev ter potrebo povezave vsega slovenskega oziroma dvojezičnega šolstva v eno celoto, podčrtal pa je tudi zahtevo, da mora biti pri nameščanju učnih moči na teh šolah odločilno strokovno znanje in obvladanje obeh deželnih jezikov.

Končno je govornik poudaril: **Mi stojimo na osnovi Državne pogodbe, ki je del avstrijske ustave, in če zahtevamo, da se državna ustava izvaja v vseh njenih delih, in to ne samo po besedi, marveč tudi po duhu, izvršujemo svoje državljanske dolžnosti kot člani slovenske narodne skupnosti in kot državljani Avstrije.**

PO ŠIRNEM SVETU

Peking. — Bivši predsednik francoske vlade Edgar Faure, ki je na obisku v LR Kitajski, je v Pekingu izjavil, da bi morala Kitajska kot vojaška velesila sodelovati v sedanjih razgovorih ožjega odbora razorožitvene komisije OZN v Londonu. Kitajsko sodelovanje bi olajšalo ureditev razorožitvenega vprašanja. Faure je nato pripomnil, da Kitajska v veliki meri vpliva na mednarodno politiko. Dejal je, da osebno nasprotuje teoriji o dveh Kitajskih in da mora mednarodna politika temeljiti na dejstvih.

London. — Novi predsednik kanadske vlade Diefenbaker je prispel v London, kjer sodeluje na konferenci predsednikov vlad dežel Britanske skupnosti. V izjavi za radio je Diefenbaker poudaril, da bo Kanada še nadalje ostala v tej skupnosti dežel, ker ima veliko zaupanje v Britansko skupnost narodov.

Tajpeh. — Zastopnik Čangkajškovega obrambnega ministrstva je opozoril vse tuje ladje, naj ne plovejo v vodah v bližini otoka Kvemoja. Čangkajškova garnizija na otoku Kvemoju je dobila ukaz, naj ponoči strelja na vsako ladjo, ki bi plula v smeri Amoja, podnevi pa bodo ladje opozorili, naj ne plovejo po tej poti. Prejšnji teden so Čangkajškovi vojaki streljali na britansko tovorno ladjo, ki se je približala tej coni.

Tokio. — Po poročilih iz Japonske se je ta država odločila za oblažitev omejitev trgovine z LR Kitajsko. Odslej bo Japonska izvažala na Kitajsko vse one artikle, ki jih doslej že izvažava Sovjetsko zvezo.

Kopenhagen. — Danski obrambni minister je izjavil, da so ZDA obljubile, da bodo opremile dansko vojsko z diriganimi izstrelki. Izjavil je, da bodo na Danskem oborožili s takimi izstrelki dva bataljona. Ravnanja s tem orožjem se bodo danski vojaki naučili v ZDA ali pa v ameriških oporiščih v Zahodni Nemčiji. Po besedah Hansena vodeni izstrelki ne bodo imeli atomskih glav.

Varšava. — V Varšavi zaseda svet za medsebojno gospodarsko pomoč Albanije, Bolgarije, Madžarske, Vzhodne Nemčije, Poljske, Romunije, Sovjetske zveze in Češkoslovaške. Kot opazovalci so navzoči zastopniki LR Kitajske, LR Koreje in Jugoslavije.

Beograd. — Večina svetovnih časopisov in agencij ter radijskih postaj je objavila daljša in krajša poročila in izvlečke iz deklaracije Ljudske skupščine FLR Jugoslavije o prepovedi nuklearnih poskusov.

Budimpešta. — Madžarsko zunanje ministrstvo je izročilo ameriškemu odpravniku poslov noto, ki zahteva, da morajo ZDA odpoklicati svojega vojaškega atašeya v Budimpešti.

Kairo. — Kairsko sodišče je obsodilo skupino britanskih državljanov, ki so bili obsojeni vohunstva v korist Velike Britanije. Dva sta bila obsojena na deset let prisilnega dela, dva na devet let, štiri so obsodili v odsotnosti, dva pa sta bila oproščena.

Pariz. — V soboto preteklega tedna je prefekt pariške policije dal zapleniti sobotno številko »Humaniteja«, glasila Komunistične partije Francije, in sicer na podlagi zakona o notranji in zunanji varnosti dežele. Časnik je namreč objavil vrsto pisem voditeljev alžirskega odporniškega gibanja, iz katerih je razvidno, da zadene odgovornost za pokol prebivalstva v vasi Meluza, kjer je bilo umorjenih nad 300 oseb, edino francoske čete v Alžiru.

New York. — Alžirsko nacionalno gibanje je zaprosilo generalnega sekretarja OZN Hammarskjölda, da posreduje pri francoski vladi v prid 117 alžirskim zapornikom v ječi Lilleu, ki so začeli gladovno stavko. V svoji brzojavki Hammarskjöldu alžirsko nacionalno gibanje obtožuje Francijo kršitve človečanskih pravic, ker z Alžirci, ki so bili aretirani kot politični krivci, ravna kakor s kriminalci.

Ljudska gledališča po svetu

(Nadaljevanje in konec)

Mehika

V Mehiki rešujejo repertoar predvsem s španskimi komadi. Vlada kaže izredno zanimanje za gledališče in daje tudi primerno denarno pomoč. Zato je univerzi v Guanajuatu uspelo, da daje že vrsto let predstave na prostem za prebivalce mesta. Gledališki oddelek pri Narodnem inštitutu lepih umetnosti deluje v dveh smereh: V Mexico City pripravljajo velike predstave klasičnih avtorjev, ki potem krožijo po ostalih mestih, in skrbijo za predstave ljudskih gledališč. Te se delijo v tri skupine. V skupini A so amaterji in igrajo nezahtevne enodejanke za najširšo publiko. Vse stroške plača Inštitut, vstopnine ni, igrajo pa ob nedeljah dopoldne na prostem in po bolnišnicah in ječah. Skupine B imajo že eksperimentalni značaj, čeprav igrajo še ljudske igre. Igrajo po šolah in javnih trgih, vstopnina je nizka, ves izkupiček prejme kolektiv igralcev, stroške predstave pa nosi Inštitut. V skupini C so zvečine poklicni igralci, program dela je sličen B skupinam, sedeži pa so še vedno znatno cenejši kot v običajnih poklicnih gledališčih.

Norveška

Norveško državno potujoče gledališče (Riksteatret) poskuša doseči tudi najoddaljenejše kraje. Cene so zelo nizke (4 norveške krone), reklamo opravijo lokalni časopisi in radijske postaje. Skrb za prebivalce oddaljenih krajev prekrbijo brezplačen prevoz z avtobusi. Potujoče gledališče pošilja štirinajstredno vsem interesentom svoj bilten, enkrat na mesec pa pošilja vsem časopisom vesti o gledališču doma in po svetu. Posebne predstave delajo za vojake, študente, delavce in starčke. V šole pošiljajo samo enega igralca, ki izvaja krajši program.

Poljska

Poljsko gledališče je po drugi svetovni vojni močno razširilo krog svojih pripadnikov. Danes imajo na Poljskem 78 gledališč, 4 posebna satirična gledališča, 40 varijskih gledališč, 4 hiše, ki služijo lahki operni glasbi in 7 poslopij, kjer je doma klasična opera. S potujočimi gledališči pa imajo bolj slabe izkušnje, pravijo, da je prevoz pretežak.

Anglija

Theatre Workshop v Londonu je gledališka institucija, namenjena malone izključno delavcem. Vstopnice prodajajo

preko zastopnikov v tovarnah in skrbijo, da se gledalci v gledališču dobro počutijo. Zato budno pazijo, da je obiskovalec lepo sprejet, da so uslužbenci z njim prijazni in vljudni. Vodstvo skuša uprizorjati samo dela, ki se tičejo neposredno delavskega razreda, zato imajo v repertoarju mnogo del, ki so bila napisana posebej za omenjeno gledališče. Vkljub temu, da ne dobiva nikake denarne podpore, je dosseglo to gledališče tak nivo, da je že dvakrat predstavljalo angleška gledališča na svetovnih festivalih.

Finska

Zveza Delavskih gledališč na Finskem vključuje 24 poklicnih in 84 amaterskih skupin, izven Zveze pa dela še 400 amaterskih skupin. Kvaliteta Delavskih gledališč je dobra, zato jim publike ne primanjkuje. Zveza prireja tekmovanja amaterskih skupin, pripravlja tečaje za režiserje in igralce, pošilja v posamezne skupine dobre režiserje in je leta 1945 osnovala celo Akademijo za igralsko umetnost. Tiska svoj časopis in priročno literaturo. Okrog gledališč so na Finskem osnovane posebne družbe prijateljev gledališča. To je najtesnejša zveza med igralci in publiko. Vlada pa je v zadnjem času organizirala Osrednje gledališče, ki bo organiziralo gostovanja po oddaljenejših krajih. Vsako gledališče bo zajelo krog z radijem 40 do 100 km in stroške bo nosila država. Seveda s pogojem, da bodo predstave kvalitetne.

Antologija svetovne lirike

Pri zagrebški založbi »Kultura« je izšla Antologija svetovne lirike, ki sta jo uredila Gustav Krklec in dr. Slavko Ježič. Urednika sta — kolikor se da zajeti v eno knjigo celoten prerez vsega najboljšega — smotrno izbrala vse, kar je velikega od Ehnatona faraona, pesnika iz 14. stoletja pred našim štetjem, mimo grške in rimske klasike vse do velikih pesnikov naših dni, kot so Majakovski,

Jesenjin in Quasimodo. V Antologiji je zastopanih 650 pesnikov iz 45 književnosti z 22.000 verzmi, poleg tega pa so knjigi, ki obsega nad 1000 strani, dodani še bio- in bibliografski podatki posameznih pesnikov. Ena izmed značilnosti knjige je v tem, da ne obsega le pesnike velikih narodov, marveč so upoštevani tudi majhni narodi, kot so na primer estonski, letonski, litovski, portugalski in drugi.

Walt Disney prejel „Kekca“

Walt Disney je poznan kot eden najpomembnejših mojstrov risanege filma. Ustvaril je nekaj popularnih figur risanege filma, kot na primer miško Miki, psa Plutona, kravo Belko ipd. Z vsemi temi figurami se pogosto predstavi v risanih filmih in navdušuje staro in mlado. Predvsem pa so seve njegova dela priljubljena med mladino, ki mu je za njegove stvaritve tudi iz srca hvaležna.

Tako je pred kratkim jugoslovanski konzul v New Yorku obiskal velikega mojstra sedme umetnosti Disneya in mu predal filmsko nagrado »Kekca«.

Veliki umetnik, ki je doslej za svoje čarobne filmske stvaritve sprejel številna svetovna priznanja in približno 20 najvišjih filmskih nagrad — Oskarjev — se je tudi »Kekca« zelo razveselil, saj so mu ga podelili v znak priznanja za filmsko

ustvarjanje za mladi svet najmlajši jugoslovanski kinoobiskovalci — otroci.

Da so se jugoslovanski otroci odločili ravno za Walt Disneya, gotovo ni slučajno, ampak je do tega prišlo na podlagi festivalov otroških filmov, ki jih je organizirala komisija »Film in dete« po vsej Jugoslaviji. Na teh filmskih festivalih je jugoslovanska mladina res sama odločala o tem, kateri film je po njihovem mnenju najlepši, najboljši — njim najbolj všeč. Walt Disneyeva »Dežela bobrov« je med tujezemskimi filmi mladi publiki najbolj ugajala. Zato je komisija »Film in dete« kot priznanje podelila stvaritelju tega filma Walt Disneyu majhen kipec — »Kekca« — ki je, kakor poročajo, zelo presenetil velikega umetnika. »Kekca« se je mojster iskreno razveselil, ker so mu ga podelili otroci, in postavil ga je na častno mesto med številne druge nagrade, med »Oskarje«.

Sporod V. ljubljanskega festivala v prvem tednu

29. 6. — **Otvoritveni fanfari** (s terase bivše Emone in v predverju Križank) — Hristič: **Ohridska legenda**; balet ljubljanske Opere, Križanke.
30. 6. — **Večer slovenske in jugoslovanske folklorne**; akademska folklorno-plešna skupina »France Marolt« iz Ljubljane, Križanke.
1. 7. — Borodin: **Knez Igor**; zagrebška Opera, Križanke.
2. 7. — Borodin: **Knez Igor**; zagrebška Opera, Križanke.
3. 7. — Stravinski: **Petruška**, Sauguet: **Artisti (Peltivani)**, Vivaldi: **Koncertni balet**; balet zagrebške Opere, Križanke.
4. 7. — **Koncert slovenske Filharmonije**; Križanke (predverje).
5. 7. — **Tržaški trio »Ars Nova«**; rotovsko dvorišče.

*

Pričetek vseh prireditev ob 20.30 uri, razen obeh fanfar, ki bosta ob 19.45 (Emona) in 20.15 (Križanke, predverje).

Največji sodobni poljski pesnik je umrl

Leopold Staff, največji sodobni poljski pesnik, je pred kratkim umrl v 79. letu starosti.

V antologijah, ki združujejo samo najslavnejša imena poljske poezije, se je s Staffom končala dolga vrsta, ki jo začneja renesančni pesnik Kochanowski. Staff je bil več kot petdeset let v ospredju poljske literarne kulture. Na razvoj njegove ustvarjalnosti so vplivali francoski simbolisti. Pred begom od resničnega življenja je Staffa obvarovala njegova strnjenost z usodo poljskega naroda, pa tudi njegov živi socialni čut, ki ga je skozi harmonije in lepote vodil k življenjski stvarnosti. Tako je bil Leopold Staff prav kakor slovenski pesnik Oton Župančič, s katerim je imel marsikatero sorodno potezo, domovinski in socialni pesnik.

Še eno priznanje slovenskemu arhitektu

V zadnji številki smo poročali o velikem uspehu, ki ga je zabeležil slovenski arhitekt Kralj na mednarodnem natečaju v Italiji, danes pa lahko zabeležimo nov uspeh, ki ga je dosegel ing. arh. Mitja Jernejec. Imenovani je namreč prejel prvo nagrado za natečajni projekt gledališča v Oslu na Norveškem. Ing. Jernejec je asistent na arhitekturnem oddelku ljubljanske tehniške fakultete, zdaj nagrajeni projekt pa je napravil v času svoje študijske prakse na Švedskem.

Dr. MIRT ZWITTER

Južna Tirolska — manjšinski problem Nemcev

(Ob desetletnici Italijansko-avstrijskega sporazuma v Parizu)

Odgovor italijanske vlade

Po hrupnih dogodkih v Avstriji in v Južni Tirolski je bil z verbalno noto poslaništva Italije na Dunaju štev. 775 od dne 9. februarja 1957 Uradu zveznega kanclerja, zunanje zadeve, izročen istega dne prepis Memoranduma italijanske vlade o izvedbi Pariškega sporazuma z dne 30. januarja 1957, medtem ko je bil izvirni Memorandum 9. februarja 1957 popoln izročen avstrijskemu poslaniku v Rimu. Oba izvoda Memoranduma sta bila predana v italijanskem jeziku ter samo italijansko besedilo označeno kot avtentično. Zaradi obširnosti moramo tudi italijanski Memorandum objaviti samo po bistveni vsebini.

Uradu zveznega kanclerja
zunanje zadeve
Dunaj.

Ministrstvo zunanjih zadev.

Rim, 30. januarja

Memorandum

Italijanska vlada je Memorandum avstrijske vlade z dne 8. oktobra minulega leta, ki ji je bil posredovan po italijanskem poslaništvu na Dunaju, z največjo pozornostjo proučila.

Pripombe avstrijske vlade se nanašajo na določene točke Pariškega sporazuma z dne 5. septembra 1946, ki so obširno

obravnavane v zvezi z izvedbenimi določbami, ki so bile na osnovi tega dogovora sprejete v italijansko zakonodajo. Glede teh točk, ki so v Memorandumu jasno označene, italijanska vlada ponovno naglašja, da se je pri zakonodajnem ter administracijskem postopanju do prebivalstva prizadetega področja vedno ravnala po omenjenem sporazumu, ki je vodil do končnoveljave ureditve vprašanja tirolskega Poadižja v obojestransko zadovoljstvo obeh vlad in da se tega sporazuma tudi sedaj drži. Stremljenje za vestnim izpolnjevanjem Pariškega sporazuma in obzir na prijateljske odnose med obema državama je tudi bil povod za italijansko vlado, da je od avstrijske vlade zaprosila popolne in izčrpne pripombe glede izvajanja sporazuma. S tem je dokazala prijateljsko pripravljenost, v okviru danih možnosti upoštevati stališče avstrijske vlade.

Mednarodne obveznosti, ki jih je prevzela italijanska vlada s Pariškim sporazumom, so jasno določene z njegovimi posameznimi določbami. Njihova razlaga je možna v luči izjav državnikov, ki so sporazum določili, po splošnem pravem načelu pa je izključeno ekstenzivno ali analogno razlaganje določb, ki bi zoževale državno suverenost. Izven dvoma je, da vsebuje Statut za Trentino — Tiroler

24

Etschland vsa načela in določila Pariškega sporazuma. Ta določila so bila izdana, kot je znano, po posvetovanju tudi z domačimi zastopniki nemško govorečega prebivalstva. Dokaz temu je dopis poklicanih zastopnikov tega prebivalstva z dne 28. januarja 1948, s katerim so nedvomno izrazili svoje zadovoljstvo in priznali, da je v regionalnem statutu ureničena zaželjena avtonomija in s tem najbolj konkretna in načelna izvedba Pariškega sporazuma. Statut je bil takoj po uveljavitvi ustave republike sprejet kot temeljni zakon ter je kot takšen zajamčen z najvišjo garancijo italijanskega pravnega reda.

V okviru po ustavi določene regionalne ureditve je dobila ta avtonomija posebne svojstvenosti, ki jo močno razlikujejo od vseh ostalih področij. V okviru področja je bila namreč določena za pokrajino Bozen še posebna zakonodajna in administrativna avtonomija, ki provinco v bistvu postavlja na isto raven s področjem, saj ima vsa pooblastila področja vključno lastne zakonodaje za nekatera strokovna področja. Avtonomija pokrajine je v določeni meri povezana z avtonomijo področja, kakor je to preciziral ministrski predsednik De Gasperi pri fiksiranju Pariških določb in kot je bilo to prizadetu prebivalstvu, ki je moralo dati k temu svoj pristanek, v naprej znano. Poudariti je treba, da predstavlja ta avtonomija v celoti vrsto pooblastil, ki naj ob popolni enakopravnosti na vsakem področju življenja omogočajo nemško govo-

rečim prebivalcem, ob upoštevanju enotnosti italijanske države, ohranitev njihovega jezika, navad, njihovih šol in posebnih upravnih ustanov, ki naj zaščitijo njihov narodni značaj ter zavarujejo njihov gospodarski in kulturni razvoj.

Italijanska vlada je upravičenega pričanja, da je v skladu z ustavno zakonodajo ustvarjena avtonomna ureditev področja in provinc zadostno izpolnila prevzete mednarodne obveznosti, ki jih navaja avstrijska spomenica. Vendar to ne izključuje, da v duhu lojalnosti in medsebojnega zaupanja ne bi mogli predvideti nadaljnjih ukrepov v korist prizadetega prebivalstva. V tem duhu bo italijanska vlada nadalje hodila po začrtani poti absolutne zvestobe do Pariškega sporazuma in širokogrudnega upoštevanja potreb, ki bi se mogle pojaviti zaradi posebnih okolišnin nemško govorečega prebivalstva tirolskega Poadižja. Pri tem mora italijanska vlada samoumevno v enaki meri upoštevati potrebe italijansko govorečega prebivalstva teh krajev in to v duhu sporazuma, h katerega splošnim ciljem očitno spada olajšanje konstruktivnega mirnega sodelovanja vseh narodnostnih skupin tirolskega Poadižja.

Na osnovi teh predpostavk hoče italijanska vlada v obliki tega odgovora na Memorandum podrobno obrazložiti obliko ter način, kako so bile po avstrijski vladi omenjene točke Pariškega sporazuma po potrebah prebivalstva Poadižja ter v posebnem nemško govoreče ljudske skupine izvedene.

(Nadaljevanje sledi)

Obvestilo staršem Letošnje letovanje naših otrok

Obveščamo starše, da tudi letos lahko prijavijo svoje slovensko govoreče otroke na letovanje v počitniško kolonijo na Jadransko morje. Letošnje letovanje bo v Malinski na otoku Krku ter je predvideno za čas od 15. avgusta do 5. septembra.

Starši, ki želijo prijaviti svoje otroke v starosti od 9. do 14. leta, morajo to storiti najkasneje do 31. julija 1957, ker pozneje došli prijav ne bo mogoče več upoštevati.

V prijavi je treba navesti naslednje podatke:

1. Ime, poklic in naslov staršev,
2. ime otroka in njegove rojstne podatke,
3. če je otrok že kdaj bil v koloniji in kolikokrat.

Prijavi je treba priložiti osebno izkaznico otroka s sliko, ki jo izstavi občina, zdravniško spričevalo in hkrati vplačati režijski prispevek v znesku 100 šilingov.

Starše, katerih otroci bodo sprejeti za letovanje, bomo po končanem prijavnem roku pisмено obvestili ter jim sporočili tudi potrebna navodila.

Ne zamudite prijavnega termina ter pošljite prijave na naslov:

Zveza slovenskih organizacij
Celovec — Klagenfurt
Gasometergasse 10

OBJAVA

Od 1. julija naprej so uradne ure na ravnateljstvu Slovenske realne gimnazije v Celovcu vsak dan od 10. do 12. ure v II. nadstropju nove realke, soba 65, Celovec, Lerchenfeldgasse 22 (v bližini sanatorija »Maria Hilf« pod Križno goro).

Tam lahko ustmeno prijavite učence in učenke za sprejemne izpite, ki bodo za 1. razred v ponedeljek, dne 8. julija ob 8. uri zjutraj, za 2. in 3. razred pa v torek, dne 9. julija ob 8. uri zjutraj.

Staršem svetujemo, da otroke prijavijo čimprej in se tudi zanimajo za podrobna navodila za sprejemne izpite.

Celovski župan Peter Graf odlikovan

Minuli ponedeljek je deželni glavar Wedenig izročil celovskemu mestnemu županu Petru Grafu veliko srebrno častno medaljo, s katero ga je odlikoval zvezni prezident za zasluge, ki si jih je pridobil za republiko Avstrijo.

Župan Graf se je rodil 18. januarja 1886 v Kindberg-Dörfu na Štajerskem kot sin tovarniške družine. Politično je pričel delovati leta 1932, ko je bil izvoljen v celovski občinski odbor. Leta 1934 so iz političnih vzrokov njegov mandat razveljavili. Decembra leta 1945 so ga spet poklicali v celovski občinski odbor, kjer je v začetku vodil personalni in gradbeni referat.

Po smrti župana Schatzmayra je bil Peter Graf dne 28. marca 1952 izvoljen za celovskega župana. Precejšnje so spremembe v korist mesta, ki so nastale pod njegovim županovanjem. Celovec je na poti od provincialnega mesta do vele-mesta. Visoko odlikovanje je bilo torej podeljeno zaslužnemu možu.

Rešiteljica življenja

V četrtek minulega tedna bi se bila v valovih Drave blizu Velikovca pripetila skoro tragična smrtna nesreča. Solar Messner iz Velikovca se je s tremi tovariši kopal v Dravi, čeprav so jim starši kopalje prepovedali, ker je Drava močno narasla. Spočetka so se fantje kopali ob obrežju, kjer je voda bolj plitva, kmalu pa je Messner zašel predaleč v vodo ter ga je tok nenadoma zajel in potegnil s seboj, ker ni prav vešč plavanja. Prestrašeni tovariši so takoj pričeli kričati na pomoč, ker bi mu sami ne mogli pomagati. Na srečo se je v bližini kopala neka srednješolska profesorica, ki se je na vpitje brez oklevanja pogumno zagnala v vodo in priplavala do fanta, ki se je že pogrezal pod vodno gladino. Posrečilo se ji je, da ga je zgrabila in z velikim naporom spravila na suho. Oče profesorice, ki se je tudi mudil v bližini, je takoj priskočil na pomoč in pričel s poskusom oživljanja, kar mu je po nekaj minutah uspelo. Tako sta hčerka in oče rešila mlado življenje neizogibne smrti. Za svoje plemenito dejanje pa pravita, da nocoj biti imensko navedena, češ, da sta storila le svojo človečansko dolžnost.

V „Sončni deželi“ v Sekiri kipi živahno mlado življenje

Dom »Sonnenland«, ki bi mu po naše rekli »Sončna dežela« in je last avstrijske socialistične organizacije Kinderfreunde (Priatelji otrok), leži na od navede s krasoto obdarjenem kraju ob Vrbskem jezeru, v Sekiri. V zavetju strmega brega in bujne zelenja, z razgledom na jezero, je idealen prostor za počitniško letovanje šolskih otrok. V okviru počitniške izmenjave med Slovenijo in avstrijsko socialistično organizacijo »Priateljev otrok« preživi v tem lepem kraju vsako leto po več skupin slovenskih otrok.

Letos je prispela prva skupina slovenskih otrok v dom »Sonnenland« v torek prejšnjega tedna. Skupno jih je 250 v starosti od 11. do 16. leta, prihajajo iz koprškega, novomeškega, ljubljanskega in mariborskega okraja. Tri četrtine otrok je takih, ki so osiroteli, ker so izgubili v narodnoosvobodilni vojni oba ali enega roditelja. S to skupino je hkrati odpotovala v Graz druga skupina slovenskih šolarjev, tretja pa v petek v Seeboden ob Millstattskem jezeru. V zamenjavo tega bodo letovali avstrijski otroci na jugoslovanski jadranski obali v raznih letoviščih, kakor v Crikvenici, Malinski in drugod.

Mladi gostje avstrijskih Priateljev otrok se pod skrbnim vodstvom spremne-

ga osobja, kakor vse kaže, v naši deželi prav dobro počutijo. Mladež je živahna in prirodna, veseli se počitnic in lepega kraja, čofota v jezeru, se sonči, izvaja šport ter tudi ne zanemarja kulturne izobrazbe.

Ob obisku, ko so jih po nekaj dnevih njihovega bivanja na Koroškem razveselili novinarji iz Jugoslavije, Goriške in Trsta v družbi urednika Slovenskega vestnika ter predsednika Zveze slovenskih organizacij, so spontano improvizirali nastop, lepo in učinkovito zapeli in podali nekaj dobrih deklamacij.

O tem, da se na letovišču tudi kulturno marljivo prizadevajo, priča tudi dejstvo, da pripravljajo dve prireditvi: eno za njihov praznik »Dan borcev« in še drugo za odhodnico. V načrtu pa imajo tudi lepe izlete, da si bodo ogledali zanimivosti, značilnosti in lepote naše dežele.

Lahko si nadejamo, da bodo mladim slovenskim gostom trije tedni njihovega bivanja na Koroškem lepi in prijetni. Globlji pomen tega pa je v tem, da se medsebojno spoznava mladina dveh sosednih dežel in kuje prijateljsko sodelovanje preko vseh jezikovnih in narodnostnih razlik.

Za ohranitev zdravja in neugodno zaščito

V Beljaku so v Paracelsovi dvorani magistrata pred nedavnim odprli razstavo avstrijske delovne skupnosti za ljudsko zdravje. Društvo si je ob ustanovitvi postavilo nalogo, da širi praktično znanje o zdravem načinu življenja in to s predavanji, tiskom in sliko. Namen tega je, da se najširše plasti prebivalstva seznajajo z zdravim in nezdravim v vsakdanjem življenju, da se čuva dragocena dobrina: zdravje. Področje tega dela je seve nad vse obsežno in zajema poleg nešteto drugega pojme o zdravih stanovanjih, smotrni prehrani, telesni negi, načinu dela, zaščiti pred delovnimi neugodami, ureditvi prostega časa in drugo.

Razstava prikazuje v učinkovitih slikah in pojasnilih v tekstu nevarnosti, ki pretijo človeku na cesti in v delavnici. Podjetnike opozarja, naj storijo najskrbnejše in vestno zadostne varnostne ukrepe, da so delavci kjer koli zaščiteni pred neugodami, ki v času tehnike naraščajo iz leta v leto. Zanimiva je atrakcija »stekleni človek«, ki v nazorni obliki prikazuje funkcije človeških organov. Med tem, ko je na zvočnem traku slišati pojasnila o posameznih organih, je zadevni organ v steklenem človeku razsvetljen. Poučna razstava pod geslom »Zdravo in varno skozi življenje« je prosta vstopnine.

Na Klopinskem jezeru je zelo živahno

Ob lepih poletnih nedeljah je na Klopinskem jezeru vse živo. Iz vseh strani brnijo motorna vozila v smer tega idiličnega podjunskega jezera. Jezero slovi po izredno topli vodi in romantični zeleni okolici, obdani s senčnatimi igličastimi gozdovi, sočnimi travniki in bujnim žitnim poljem, kamor vsepovsod so prijetni in osvežujoči sprehodi. Kljub silnemu obisku ohranjuje Klopinj še vedno značaj mirnega kraja. Zdi se, da vodniki motornih vozil iz neke neukazane in nenapisane prepovedi omejujejo hrup, ki se ne bi skladal s mirom, ki vlada v vzdušju jezerske gladine in okolice.

Sonce je pripekalo vroče in žarko. Z osebnim avtomobilom, ki danes ni več redko prometno sredstvo, v katerega nas je povabil tovariš, ki je tako srečen, da ga poseduje, smo se pripeljali naravnost v prvo gostišče ob jezeru, v hotel »Obir«. Bili smo dobro razpoloženi, prihajali smo od pomembne manifestacije koroških Slovencev v Delavski zbornici v Celovcu za uresničitev naših pravic, zajamčenih v členu 7 Državne pogodbe.

Motornih vozil je bilo na gосто in najrazličnejših vrst. Ugotavljali smo, da jih je bilo največ iz Štajerskega, iz Gropa. Pa seve smo jih videli tudi od drugod, iz daljnega Dunaja, bližnjega Celovca in še bližje okolice Velikovca, Pliberka in drugih naselij in vasi v Podjunu. Zares, Klopinsko jezero je kraj srečanja najpestrejših družbe. Ob jezeru se šetajo ljudje najrazličnejših socialnih položajev, poklicev, starosti in tipov. Med množico je tudi mnogo našega podeželskega prebivalstva, naših delavcev, kmetov in kmečke mladine, ki si privoščijo nedeljski izlet na jezero. Taki izleti so za vse, ki želijo preživeti nekaj uric oddiha in sproščenja, prijetno in osvežujoče doživetje.

Na terasi gostinskega podjetja »Obir« smo si morali prizadevati, da smo našli prostor ob ličnih mizicah, ker tujih in

domačih gostov je bilo polno. Srečali smo veliko znancev, s katerimi smo se menili v našem domačem jeziku, ki se ga nikjer in nikdar ne sramujemo. Številni so bili, ki so govorili naš sosedni nemški jezik, kar pa nas ni motilo, ker ne poznamo narodnostne nestrpnosti, ampak ljubimo svoje in spoštujemo tuje. Slišali pa smo tudi govorce drugih narodov, da je bila podoba, kakor da bi bil na Klopincu zbran pester mozaik več narodov, kar je še posebej zanimivo. Nihče se ne sovraži, vsi se skupno veselijo v nedeljenem razpoloženju lepega življenja, sonca, zraka in vode, temnih gozdov in zelenih livad.

Ko smo se okrepčali z osvežujočo kapljico, s katero nam je postregla uslužna natakara, nam je pogled zaplaval vzdolž obrežja in po jezerski gladini. Opazovali smo pestro publiko, revijo kopalnih oblek, ki so jih razkazovale ženske najrazličnejših tipov, debele in sloke, stare in mlade, med temi zares lepe, pa tudi take, ki jim mati narava pri delitvi lepote ni bila posebno naklonjena. Nekatere pa so bile kakor rojene manekenke, ki bi lahko nastopale v vsaki modni reviji. V jezeru je pluskalo kopajočih se teles, po jezeru pa so veslali s številnimi čolni, kar je gotovo prijeten in zdrav šport. Veliko pa jih je bilo, ki so se izpostavljali sončnim žarkom, da jim je koža rjavela, kar je danes tudi moda. Ni čuda, da je tudi nas zvalilo v jezero, ker pa smo plavači samo po suhem, se nismo drznili daleč od obrežja. Vendar smo se prijetno osvežili in ohladili.

Takšno brezskrbno življenje vlada okoli vsega jezera. Klopinj iz leta v leto pridobiva na tujskoprometnem pomenu, vedno več je obiska. Rastejo nove vile in penziji in kakor pravijo, je povsod vse zasideno ali rezervirano že v naprej. Škoda samo, da gospodarske koristi frekventiranega turističnega kraja uživajo predvsem podjetniki, ki se prištevajo nemški

Ledince

V naši okolici je živinozdravnik ugotovil pri več kmetih, da se je v njihovih hlevih pojavila nalezljiva svinjska bolezen. Pri hlevih, kjer so bolezen našli, so uvedli zaporo ter je prepovedan tudi izvoz svinj iz vasi Pečnica, Zgornje in Spodnje Borovlje, Malnice in Ledince. Prepovedano je tudi tekanje svinj na prostem in paša.

Šmarjeta v Rožu

Štiriletni Walter Huss na Dobrovi je minulo nedeljo tekel čez cesto, kjer ga je zadel osebni avtomobil in ga podrl na tla. Deček si je pri nesreči zlomil nogo in oddrgnil kožo.

Beljak

V neki gostilni v Beljaku je nepoznan gost naročil pri natakari četrtinko vina. Natakara mu je postregla in je gost hotel takoj plačati. Dejal pa je, da nima šilingov, temveč nemške marke in jo vprašal, če vzame bankovec za 20 mark. Natakara je pristala na to ter mu bankovec zamenjala po običajnem tečaju. Komaj je zapustila gostinsko sobo, je gost izpraznil steklenico v dušku, kakor so zapazili drugi navzoči, potem pa jedrno odšel. Šele potem je natakara ugotovila, da je neznanec nasedla, ko mu je zamenjala ničvreden papir še iz leta 1918. Pretkani človek je natakaro opeharil za okoli 110 šilingov.

Na cestah prežijo najrazličnejše nevarnosti

Srne, zajci, psi, mačke, kure in druge živali so lahko nevarne na cestah, posebno za motocikliste. Nikdar ni dovolj previdnosti. Minulo nedeljo proti večeru se je na primer miner Nikolaj Dabovic peljal z motornim kolesom na cesti pri Št. Vidu v Podjunu. Nasproti mu je prijezdil mizar Srienz iz Št. Vida. Tik ob srečanju se je konj splašil in udaril z nogo v vozilo. Posledica je bila, da je motociklist padel in se hudo ponesrečil. Z rešilnim avtom so ponesrečenega prepeljali v bolnišnico v Celovec.

Potujoči kino SPZ predvaja

od sobote 29. junija do četrta 4. julija 1957 film:

»Dekleta v tajni službi«
(Mädchen im Geheimdienst)

v soboto, 29. junija ob 20.30 uri v Belu pri Sorgerju,

v nedeljo, 30. junija ob 15.30 uri v Goričah pri Planteu,

v nedeljo, 30. junija ob 20.30 uri v Smihelu pri Šercerju,

v torek, 2. julija ob 20.30 uri v Škofičah pri Schützu,

v sredo, 3. julija ob 20.30 uri v Ledincih pri Rauschu,

v četrtek, 4. julija ob 20.30 uri v Globasnici pri Šoštarju.

Za mladostne film ni dostopen.

KOLENDAR

Petek, 28. junij: Irenej
Sobota, 29. junij: Peter in Pavel
Nedelja, 30. junij: Emilijana
Ponedeljek, 1. julij: Teobald
Torek, 2. julij: Obisk M. D.
Sreda, 3. julij: Heliodor
Četrtek, 4. julij: Urh

Pravi in lažni blesk

Znano je, da imajo skoro vsi dragi kamni svojo zgodovino, ki je pestra in dostikrat pisana s krvjo.

Leta 1556 je Bahur, ustanovitelj dinastije Mogulov, dobil kot vojni plen krasen, še danes svetovno znan diamant kot Koh-i-noor, težak 106,1 karata. Dve stoletji je ostal Koh-i-noor last dinastije Mogulov. Perzijski šah Nadir je zvedel, da nosi veliki Mogul Mohamed ta krasni diamant kot okrasek na svojem turbanu. Sklenil je, da se ga bo polastil z zvijačo. Priredil je na perzijskem dvoru velik sprejem, na katerega je povabil tudi velikega Mogula. Šahu so se zaiskrile oči, ko je na turbanu res zagledal prekrasen kamen. Šah je tudi nosil pokrivalo, ki je bilo dobesedno posejano z dragocenimi kamni. Pri zdravici je šah Nadir predlagal velikemu Mogulu Mohamedu, naj v znak sklenjenega pakta in prijateljstva med obema državama zamenjata pokrivali, kot spomin na ta veliki dogodek. Ta predlog je prišel tako nenadno in tako nepričakovano, da Mogul ni mogel poziva odkloniti. Zamenjala sta pokrivali. Tako je veliki Koh-i-noor iz Indije prišel v Perzijo, kjer pa ni ostal dolgo. Vzhodno-indijska družba ga je uspela ugrabiti in ga podarila angleški kraljici Viktoriji.

Drugi diamant, znan pod imenom Hope, tehta 176 karatov. To je izredno lep kamen modre barve, ki pa je baje svojim lastnikom prinašal samo nesrečo. Med drugim je bil last francoske kraljevske družine. Kot poročno darilo ga je nosila tudi kraljica Maria Antoinetta, ki je, kot znano, končala pod giljotino. Po raznih pripetljajih je prešel ta kamen v last nekega bogatega Američana. Pri velikem brodolomu Titanika je tudi lastnik diamanta Hope našel smrt. Od takrat ni več sledu o tem kamnu.

Diamant, ki je tehta 139,5 karata, brušen v dve rozeti in ki je tudi baje prinašal njegovim lastnikom prekletstvo, je

Pisani svet

V nekem južnofrancoskem mestecu so občinski očetje razpravljali o tem, ali naj mestno pokopališče ogradijo z zidom ali ne. Taka reč dandanes mnogo stane in zato so bila mnjenja odbornikov deljena. Končno je spregovoril še župan, ki je svoje stališče takole razložil:

»Kaj bi gradili zid! Tisti, ki so na pokopališču, itak ne morejo ven, tisti, ki so zunaj, pa ne silijo noter. Zato je po mojem mnenju gradnja zidu popolnoma nepotrebna.«

*

Neki ameriški statistik je po dolgoletnih opazovanjih prišel do zanimive ugotovitve, da izgovori človek dnevno povprečno 18.000 besed.

znan pod imenom Florentinec. Prvi ga je nosil Karel Smeli in ga je izgubil v bitki pri Nancyju. Našel ga je neki Švicar, kasneje pa je neznano kako prešel v last Ferdinanda, velikega vojvode toskanskega. Ta ga je dal vdlati v zlato kačo ter ga podaril Palatini Electrici, zadnji potomki Medijcev. Po medsebojnem sporazumu ta kamen ne bi smel iz Florence. Po smrti Palatine pa so nastali okrog tega spori in je kamen zopet menjal lastnika. Prenesli so ga na Dunaj, kjer je — kot trdijo — sejal smrt in maščevanje. Tako je cesarica Elizabeta, ki ga je dobila v dar, padla pod strel atentatorja v Ženevi. Briljant je podedovala Sofija Chotek, žena nadvojvode Franca Ferdinanda, ki je tudi padla v Sarajevu pod strel Gavril Principa. Briljant je prešel nato v last zadnje avstrijske cesarice Cite, ki je končala v izgnanstvu in revščini. Na kamen so tedaj že skoraj pozabili, dokler ga ni leta 1950 kupil bivši egiptovski kralj Faruk in ga podaril svoji ženi Nariman kot poročno darilo — ter nato izgubil prestol.

Niso pa vse usode dragih kamnov tako tragične. Diamant »Orlov«, ki je tehta 194,75 karata, je princ Gregorij Gregorijevič podaril v znak ljubezni ruski cesarici Katarini.

Malo manj je znana tudi zgodovina manj dragega kamna topaza. Legenda pripoveduje o brodolomcih, ki jih je vrgel vihar na nek otoček v Rdečem morju. Nazvali so otok in kamen Topazos, kar

Zanimivosti iz tehnike

Na Švedskem so preizkušali televizijski oddajnik, ki so ga montirali na letalo. S tem oddajnikom je mogoče iz višine 600 m oddajati televizijske slike, ki se jasno vidijo na televizijskih sprejemnikih.

Neki francoski inženir je izdelal avtomatični gramofon, ki deluje na sončno toploto. V aparatu je 48 fotoelektričnih celic, ki proizvajajo dovolj električne energije za pogon gramofona, seveda če jih obsevajo sončni žarki, se pravi, če je lepo jasno vreme.

Sovjetski časniki so poročali, da je začel delovati v sovjetski vasi Dubni največji in najmočnejši sinhrotron na svetu. Ta orjaški stroj za razbijanje atomov ima krožni magnet s premerom 55 metrov.

V Združenih državah Amerike so izdelali orjaški sesalec prahu za čiščenje letališč. Sesalec in težki traktor, ki ga vleče, sta podobna nekaki tankovski pošasti. Ta letališki sesalec prahu deluje po istem načelu, kakor ustrezni gospodinjski sesalec prahu, čeprav lahko vsesava tudi pesek, drobno kamenje in razne druge od-

pomeni iskal-našel. Ta kamen je zlate barve, dobijo se pa tudi v svetlomodri barvi.

Aleksandrit, iz skupine kisoberilov, menja barvo. Na soncu je zelenkast, v mraku pa vijoličast. Ta kamen je simbol meseca junija. Imenovali so ga po cesarju Aleksandru, ki je postal leta 1831 polnoleten, to je v letu, ko so ta kamen našli.

Granat, ki ga je poznal že Plinij kot karbunculus alamandicus, je drag kamen. Nosili so ga križarji na križarskih pohodih kot talisman in sredstvo proti ranam. Zanimivo je, da so Manhattanski nebotičniki v New Yorku zgrajeni na pečinah granatnega škrljčevca.

Med vsemi dragulji je najbolj skrivnosten opal. Indijska legenda pripoveduje, da predstavlja simbol mlade deklice, ki so jo ljubili bogovi Brahma, Višnu in Siva. Vsemogočni pa se je razjezil, ker so trije ljubili isto žensko in je dekle spremenil v privid. Da bi tega privida ne izgubil, ga je pobarval bog Siva krvavoderče, bog Brahma svetloplavo, Višnu pa mu je dal zlat sjaj. Tako pobarvana je preganjana od vetrov plavala po zraku. Tedaj jo je vsemogočni vdela v opal, dragulj tisoč barv.

Še mnogo je dragih kamnov, katerih zgodovina pa ni tako pestra oziroma znana; Južna zvezda, ki tehta 125 karatov, Pitt ali regent 136,75 karatov. Največji diamant Cullinan, ki je tehta 3025 karatov, so našli v Južni Afriki leta 1905. Razklali so ga in izbrusili posamezne dele.

padke, ki jih potniki odvržejo na letališčih in ki bi utegnili poškodovati kolesa reaktivnih letal.

V pariški Nacionalni knjižnici delajo poskuse s posebnim aparatom za izdelovanje mikroposnetkov. Sodobni aparat posname v eni uri na mikrofilmski trak skoraj 200 strani velikih dnevnih časnikov.

Od kdaj „poletni čas“?

Znano je, da uporablja več držav na svetu — tudi sami smo bili tega vajeni v času hitlerjevske vladavine — tako zvani „poletni čas“ — to se pravi, da premaknejo vse ure v tem času za eno uro naprej. Namesto ob šestih morajo sedaj vstajati ob petih, ker njihove ure že kažejo šest...

Ta navada izvira že iz leta 1784. Takrat je bil Benjamin Franklin, slavni izumitelj strelovoda in razen tega takrat eden najbolj spoštovanih ljudi v Ameriki, poslanik ZDA v Parizu. Takrat je ugotovil:

Zaščita letal pred ledom

Odkar so se letala začela dvigati zelo visoko, predstavlja posebno težavo za letala led. Dandanes je ta opasnost še večja, ker stremijo za tem, da bi uporabljali letala v vsakem letnem času in tudi v vsakem vremenu. Številni letalski strokovnjaki pa se že vsa desetletja bavijo z mislijo, kako bi preprečili, da letalo v velikih višinah ne bi bilo prekrito z ledom. Našli so sicer več načinov, vendar so bili vsi več ali manj nezadovoljivi in nezanesljivi. Zdaj so poiskali spet nov način. S pomočjo električne energije ogrevajo vso površino letala, torej trup in krila. Elementi, ki sestavljajo to ogrevanje, so iz tkanine steklenih vlaken in odpornih žic, zalitih z neko posebno vrsto sintetične gume. Te elemente postavljajo, oziroma z njimi »oblečejo« krake propelerja in vse dele trupa, ki se najlažje navzamejo ledu.

ZANIMIVOSTI

V Austinu (ZDA) sta vložila Joe in Mary Wilkins tožbo za ločitev. Povod je dala Joeva fotografija, ki je izšla v nekem časopisu pod naslovom »Amerikanec z najbolj bedastim obrazom«. Ta fotografija je Joeju prinesla prvo nagrado, 5000 dolarjev. Nerodno je bilo pri vsej stvari le to, da slike ni poslal časopisu Joe, temveč njegova žena.

*

V Bruslju so slavnostno odprali novo poslopje finančnega ministrstva. Ministru za javna dela, ki naj bi prvi simbolično odprl zgradbo, je prinesla deklica ključ na žametni blazinici. Toda minister se je zastoj trudil, da bi ga vzel z blazine in spravi v ključavnico; deklica ga je bila v strahu, da ga ne bi spotoma zgubila z blazine, trdno prišla na podlago.

*

V Ameriki so začeli izdelovati gramofonske plošče iz marcipana, prevlečenega s plastično maso, v katero je vrezana melodija. Na etiketi imajo napis: Če vam plošča ne ugaja, jo olupite in pojejte!

POD SVOBODNIM SONCEM

PRVA KNJIGA POVEST DAVNIH DEDOV

26

Iztok ni razumel Grkovega vedenja. Pomislil je dobro, ali ni izgovoril neprevide besede in užalil gospoda. Trdno je upal, da mu napravi veliko veselje, pa ga je navdala njegova povest s skrbjo in molkom. Ni se mogel premagati in pretrgal je molk.

»Gospod, kajne, da pojde Irena z menoj, ko zapustim Bizanc?«

Epafrodit ni odmaknil roke s čela, še hitreje so zatrepetali prsti.

»Ljubim jo, tako jo ljubim, da bi zanj poklal pol Azije, morje bi preplaval in z zvermi bi se boril!«

Gospod v gugalnici se ni ganil in ni odgovoril.

»Tvoje veličanstvo misli, da me Irena ne ljubi? Ljubi me, tudi ona me ljubi. Ro- ka se ji je stresla in zardela je, ko sem ji jo poljubil. Pojdi, jaz vem, da pojde z menoj.«

»V pogibel!«

Epafrodit je rezko posegel Iztku v be-

sedu. Vzravnal se je, njegovo lice je bilo temno kakor oblak in ponovil je resno in svečano:

»V pogibel greš ti in ona s teboj!«

Iztok je osupnil in vprašal skoraj v strahu:

»V pogibel — jaz — v pogibel — ona? Ne govori tako, gospod!«

»Sedi bliže, sin nesreče! Poslej govori- va šepetaje. Sicer je zid visok krog moje- ga vrta, toda v Bizancu so ušesa vohunov nataktnjena tudi tukaj gori, v terebintovih vrhovih.«

»Gospod, na trgu si upam zakričati, da jo ljubim. Sloveni ljubimo glasno!«

»Sloveni ljubite glasno — zato me poslušaj. Pomni: Bolj kakor Irena te ljubi — despojna!«

Iztok je onemel.

»In njena ljubezen je tvoja pogibel in pogibel Ireni!«

»Despojna verolomna žena? Ha! Sloveni obešamo sramotno znamenje na dom verolomnice. Kdor gre mimo take hiše, se obrne in pljune. In jaz sem Sloven, go- spod!«

»Zato nisi drevo, ki bi poginilo koreni- ne v naši zemlji. Drago mi je tvoje življe- nje, kakor je drago tvojemu očetu. Zato ti pravim: lezi in počij. Opolnoči te čaka najboljši konj, osedlan in nakrmljen. Tež- ko mošnjo zlata ti poda suženj Numida in v srebrni cevi podpis samega Uprav- de. Svobodna ti pot skozi mestna vrata in

klanjali se ti bodo gori do Donave. Otni se in beži domov. Tako ti svetuje on, ki te ljubi!«

Ko bi bil rekel Epafrodit Iztku, naj plane v morje in potopi ladjico, ki se je zibala na valovih, planil bi bil brez pomi- sleka. Ko pa mu je velel, naj beži, preden je prišel do ciljev, katere je menil poklo- niti domovini, naj beži, preden je dose- gel njo, katero je ljubil z vso strastjo, naj beži prazen domov, prazen, brez nje, tedaj se je z vso silo uprl v njem. Skrčil je pest, oči so se mu zablistale, ponosno je dvignil šlem in odločno od- govoril:

»Ne, gospod, nikoli brez njel!«

Grk je umolknil. Naslonil se je zopet na svilen preprogo in ponavljal polglasno Evripidove stihe:

»Kdor ljubi, je blazen... ne otmo ga bogovi...«

Po dolgem molku se dvigne Epafrodit in mu veli skrivnostno in odločno:

»Centurio, Epafrodit odpušča mladi krvi. Toda molči kakor zid! Čuvaj se Azbada, čuvaj despojne! Daj Kristus, da bi ne bilo treba, da vrača Epafrodit tebi isto, kar si ti njemu storil! Pojdi!«

Iztok se je priklonil in odšel. V sencah mu je kovalo, pred očmi se je dvigalo resno lice Epafroditovo, čigar besede so trkale kakor kladivo na njegovo dušo; čutil je silne udarce, ponavljal je »Azbada — despojna — pogibel!« in zdelo se mu je,

da so Irenine oči vse solzne in da kričijo na pomoč.

Epafrodit je takoj tlesnil z rokami. Iz- za akacij so se pojavili sužnji, odpeli gu- galnico od terebint in ga odnesli v vilo.

Vendar ni šel v spalnico. Sedel je k mi- zi, vzel pergament in pisal pismo prvemu skopljencu v carični palači.

»Epafrodit, najponižnejši hlapec despoj- ne, posestnik prstana njegove svetosti, vzgaja velikemu despotu v prid vzornega barbara Iztoa. Ker je barbar — barbar, naj pazi tvoja nedosežna službena vršina; če slišiš o Iztku govor na dvoru, iz kate- rega bi sklepal, da se je vedel nevedoma nepravilno in tako žalil sveti dvor, naj na- znani tvoje bistroumje to nemudoma sem- kaj, da ga posvarim, poučim in tudi stro- go kaznujem. Za to prijazno slugo ti po- šilja vrečico bizantincev, a za vsako spo- ročilo jih da še enkrat toliko

Epafrodit

Pismo je zapečatil, pripravił kekin in naročil sužnju, da odnese zjutraj zarana pismo in denar v carsko palačo evnuhu Spiridionu.

Nato se je Epafrodit odpravil v spalni- co. Ko se je slačil, je klel Teodoro:

»Prekleta! Igra se, da se nasiti, deka satanoklav! V areno naj gre, v beznice, ne na prestol. Preklet!«

Brza jadrnica je priplula tistega jutra iz Italije s poslanstvom Amalasunte, ma-

Anielka Elter: PRSTAN

Mladi stotnik Rovero je bil blazno zaljubljen v Lindo Dorio. Ko mu je pošel denar, je podpisoval menice in delal dolgove. Polkovnik je večkrat svaril najljubšega častnika. Nič ni pomagalo, bilo je že prepozno. Ker pa niso pozabili, kako je med vojno zvesto služil svoji domovini, so mu kot zadnjo možnost priskrbeli delo v neki bivši italijanski koloniji.

Preden je Rovero odpotoval, je pri nekem draguljarju v Via Condotti kupil dragocen prstan, ki si ga je Linda že dolgo želela. Prišel je, da bi se od nje poslovil. Ona pa ni hotela o tem ničesar slišati in je vztrajala, da gre z njim. Spomnil jo je, da je reven, in ji ni ničesar zamolčal o trdem življenju tam doli, ki ljudi izčrpa, da postanejo shujšani, bedni in grdi. Ona pa se nasmehne:

»Kljub temu hočem poskusiti in dokler ne bo ta prstan padel z moje roke, bom ostala.«

Nekje ob ekvatorju je ležala nova domovina. Bilo je sonce in pesek. Beli možje v klubu so kakor gladne živali škilili po plavalasi ženi. Na cestah je bila neznošna vročina. Nikjer sence. Rovero je delal v notranjosti dežele dan za dnem. Linda je ležala, od vlažne vročine omotena in ohromela, na strehi svoje arabske hišice. Mrčes je brenčal, da je trgalo živ-

ce, in kupoma padal v jedila, ki so postala ogabna in neužitna. Motna, rumenkasta voda ni zadostovala za kopanje in kuhanje. Zvečer sta se vozila k reki, toda upanje na ohladitev ju je varalo. Mesec je ognjerdeče žarel. Linda ni mogla dihati ne jesti ne spati. Njena kot breskev mehka koža je postala suha in raskava, oči so zgubile svoj sijaj, shujšala je. Kadar se je Rovero vrnil, je z zadnjo močjo stresla roko, na kateri je bil prstan. »Če bo padel, bom šla.«

Čim slabše je vse postajalo, tem bolj

FRAN MILČINSKI:

Kriva vera v Butalah

Turške kuge, zahvaljeno bodi nebo, ni bilo v Butale, pač pa se je tjakaj prikradla kuga krive vere. Najprej so jo dobili Tepanjčani, pa ko so jo imeli le-ti, so rekli Butalci: »Mi tudi! Kar imajo v Tepanjcah, si lahko privoščimo tudi v Butalah.«

Kdo ve kod so pobrali lačnega pridigarja, da jim bo pridigoval novo vero. Ta pridigar si je poiskal še mežnarja svoje sorte in potem sta si pridigar in mežnar za žive in mrtve prizadevala, da po-

obupno je Rovero ljubil svojo ženo in tem zanesljiveje je čutil, da bi brez nje ne mogel živeti. Skušal jo je razvedriti, prinašal ji je pisane bombaževinaste tkanine, čaplina peresa, kože leopardov, dragocen zlat nakit iz severne Abesinije. Nič ni izdalo. Tako zelo je sovražila peklensko deželo, ki jo je mučila in napravila grdo. Stresala je roko s prstanom.

Nekega dne se je zgodila nesreča. Rovero, ki ga je ta gesta pripravila ob pamet, iz ljubezni, iz bojazni, da jo izgubi, je planil na svojo ljubico in jo zadavil.

Sele, ko je bila mrtva, je Rovero zvedel, da ji je neki juvelir prstan že trikrat zožil.

vzdigneta butalske cerkve, da ne bo zaostala za ono v Tepanjcah.

Tepanjčani so se postavljali, da se jim pod novo vero gode čudeži.

Od ogrskega Brdavsca so trobili, da je od daleč prišel skušat se s svetim Lovrencem, in da sta se metala. Pa da je bil drobn svetnik močnejši in da je vrgel Brdavsca!

Reč pa je bila taka, da so Tepanjčani one dni popravljali oltar in so za ta čas postavili svetega Lovrenca z oltarja na desko. V cerkvi je bil tudi ogrski romar in je prišel in stopil na desko, da bi poljubil svetnika; pa se je deska nagnila, svetnik se je prevrnil in je podrl pobožnega romarja.

Takšen je bil ta tepanjski čudež, ogle dan od blizu.

Drugi tepanjski čudež ni bil nič manj imeniten pa tudi nič bolj.

Priromala je v Tepanjce ženica, bila je teščega srca, pa je, preden je šla, kakor je tam pobožna navada, po golih kolenih okoli cerkve, stopila v mežnarjevo krčmo. Naročila si je za groš kruha, za groš žganja. Lepo počasi je žganje polivala na kruh in kruh zalagala: Postala je korajžna in si je dejala: »Če je kruhek lahko popil za groš žganja, ga meni toliko tudi ne bo škodovalo.« In ga je ukazala še za groš in ga je izpila. Potem se je dvignila, da bi po kolenih šla okoli cerkve. Komaj pa je stopila iz krčme, kako se je začudila, ko je videla, da se ves trg s cerkvijo vred suče okoli nje. Pa se je kar sesedla na kolena in pričela sklepati roke: »Čudež, čudež — cerkev gre okoli mene, da ni meni, stari revi, treba okoli cerkve!

Ti in taki tepanjski čudeži so grizli Butalce in so se prikregali k svojem pridigarju: »Zakaj so v Tepanjcah čudeži, zakaj ne tudi pri nas!

Pridigar jih je potolažil. Pa je prišla nedelja, cerkev v Butalah polna radoved-

CVETKA ŽUŽEK:

Svetla cesta

Dež šepeče venomer.

Vseokrog teman večer...
Samo cesta se svetlika —
Drobne kaplje? Drobne lučke?
Drevored — že črn okvir.

Dež šepeče venomer.

Pravi, da sta luč in mir
le na mojem majhnem domu
ali v pravljčni deželi —
in sicer nikjer, nikjer...

Dež šepeče venomer.

Morda pa so lučke v meni
in od njih je cesta svetla...

Dež šepeče venomer.

nih ljudi, pa je bil pred pridigo ukazal pridigar mežnarju: »Stopi in spusti občinskega bika v županov oves!« Ko je pridigar stal na prižnici in pridigal, tedaj se je v vratih žagrada prikazal mežnar in dal z očmi znamenje. Pa je pridigar dvignil svoj glas:

»Rivsi, rivsi, et rovsii,
bik je v županovem ovsii!
Kdor ne verjame,
naj ga peklenski belcebub vzame!«

Župan in občinski možje so skočili iz cerkve in hiteli bika loviti in nazaj tirati v hlev. Za njimi so se usuli gledat še drugi verniki. In so bili zadovoljni vsi Butalci in so kimali: »Naš pridigar je svet mož, skozi cerkveni zid mu nese oko!«

ANEKDOTA

Kos in vrana

Jan Sibelius, slavni finski komponist, je slavil svoj devetdeseti rojstni dan. Tega dne je sedel z nekim glasbenim kritikom na svojem vrtu. Ko je nenadoma zažvižgal kos, je kritik zlobno pripomnil: »To, mojster, je pojem glasbe.« V naslednjem trenutku pa je na veji zavreščala vrana. »To, dragi moj,« je škodoželjno dodal maestro, »je pa pojem kritike.«

Neumni tenoristi

Toscaninija so poznali in se ga bali zaradi njegove hitre jeze. Nekoč mu neki slavni tenorist nikakor ni mogel ustreči. Ves besen je dirigent zakričal: »Signore, znano je, da so tenoristi lahko neumni. Toda, pri hudiču, vi to vašo pravico že kar preveč izkoriščate.«

Pričela se je večerja. Zašumelo in zasmejalo se je vse v razkošni blaznosti — od zadaj skozi zavese so donele piščali in cimbele —, v dvorani so pršeli dvorunni dovtipi. Dvorjani so se nagibali k licem krasnih družic, narda je dišala, rože so venele po mizi, po tleh, v vročih laseh, na razburjenih prsih.

Vino se je penilo v srebrnih čašah, razgreta kri se je še bolj razgrevala, vonjavi zrak je zamamljal živce, družba se je predajala trenutku, nasladi in razkošju.

Teodora je z bistrim očesom opazovala goste. Smejala se je glasno, preslišala ni nobenega dovtipa, a vendar se je pasla njena škodoželjnost na hrepenečih pogledih razdruženih parov. Določila je vsem take prostore, da so bili tisti, ki so se skrivaj ljubili in ljubkovali, vsaksebi. Dokler jih ni razgrela vino, so se zatajevali. Kasneje so hiteli pogledi preko mize, gor in dol, oči so iskale oči.

Prav na koncu na desni strani mize je sedela osamljena Irena. Edina ni prišla v pohotno razgaljeni tuniki. Čutila je pikačoče poglede tovarišic, ki so jo prezirale in zaničevale. Odlikovanje despojne pri izletu prejšnjega dne se je bilo hipoma raztrosilo po palači. Sklenile so vse, da jo bodo prezirale, da se je bodo ogibale. Tudi to ni ušlo Teodori. Njih jeza in zavist jo je veselila.

(Nadaljevanje sledi)

CLAUS BRANDT:

Nehvaležnost

Že tri mesece je bil Adalbert poročen. Srečno poročen. Stanoval je pri starših svoje žene. Nekega dne, ko je šel iz službe proti domu, ga je nenadoma pričakal njegov tast.

»Oho?« se je začudil Adalbert. »Od kod takšna čast? Saj bi moral biti že davno doma?«

Njegov tast je samo odmahnil. »Saj sem že bil doma,« je dejal, »toda ves...«

»Zdaj pa sem res radoveden!« se je smejal Adalbert.

Tast ga je prijel pod roko in ga potegnil s seboj.

»Poslušaj torej,« je dejal. »Midva sva se vendar vedno dobro razumela in nisi se mogel nikdar pritoževati zaradi svojegega tasta, ali ne?«

»Res ne!« je potrdil Adalbert.

»O tvoji tašči sedaj ne bova govorila.«

»Ne, raje molčiva o tem.«

»Dobro torej. Zdaj je poteklo že več kot tri mesece, kar stanuješ pri nas.«

»Točno,« je rekel Adalbert.

»Ali sem v tem času zahteval tudi en sam belič najemnine od tebe?« je vprašal tast.

»Ni, niti belič!« je priznal Adalbert.

»In ko si pred nedavnim imel z Evo ti-

sti majhni prepriček, ali nisem takrat stal na tvoji strani?«

»Da, to je točno,« je potrdil Adalbert.

»Resnično si idealen tast in...«

»Trenutek, sinko moj, to še ni vse,« ga je prekinil tast. »Priznati mi moraš tudi, da te vedno vzamem v zaščito, kadar pride med teboj in tvojo taščo do tistih nesporazumov. Vsaj kolikor to lahko storim. Oprosti mi, prosim, da to omenjam, toda enkrat je to treba povedati.«

»Res, včasih si bil naravnost pogumen!« je pripomnil Adalbert.

»In pri plačevanju tvojih računov sem ti tudi že večkrat pomagal?« je nadaljeval tast.

»Prav zares,« je potrdil Adalbert, »vedno si bil zelo velikopotezen. In jaz sem ti za vse to resnično hvaležen.«

»To je lepo,« je rekel tast olajšano. »Vsekakor mi torej ene majhne usluge ne boš odrekel, če te poprosim zanjo.«

»Prav gotovo ne,« je slovesno obljubil Adalbert.

»Torej velja!« je dejal tast. »Ko prideš sedaj domov, povej svoji tašči, da je tista slika s posvetilom »Mojemu ljubljemu zanjčku«, ki jo je našla danes zjutraj na tleh, padla iz tvojega žepa...«

tere umrlega gotskega kralja Atalariha. Ker se je mati kraljica zamerila Gotom, si je skušala pridobiti Upravo. Justinijan je bilo poslanstvo kakor nalašč. Njegova nenasična želja po novi zemlji, zlasti po Italiji, je dobila po tem poslanstvu kosti in mozeg. S poslanci je občeval sam, hlinil največje sočutje do preganjane Amalasunte in obljubil izdatno pomoč. In tako se je pridružila skrbi za denar, ki ga je trosil za drage stavbe, nova skrb, kako bi čimprej zbral in založil vojsko, da bi jo poslal v Italijo. Njegovi kabineti so bili poslej kar nepristopni za vsako uro zabave in kratkočasje. Prihajala sta Belizar in Mundus, prva vojskovodja, stavbenika Antemij in Izidor, tajni setniki in zaupniki carjevi v palačo. Utruženi so se vračali, le Uprava ni bil nikoli truden. Ko se je znočilo, je sedel in skladal himne, nato je zadremal komaj za uro in takoj po polnoči je že reševal sodne akte. Narava je združila v njem silno telesno moč divjega barbara in duhovitost velikega genija, ki je objemal in vladal vse stroke tedanje znanosti, vodil vse državne posle, reševal vse pravde, poleg pa bil sam še arhitekt, pesnik, filozof in bogoslovec.

To je bil Teodori neizmerno ugoden veter v jadra njene lahkožive barčice. Včasih se je ob takih prilikah celo dolgočasila. Tedaj je posvečevala ves čas lepoti svojega telesa. Spanje, dehteče kopeli, najboljše jedi, izprehodi ob morju, mir in

sladko brezdelje je zabrisalo vse sledove njenega prostaškega življenja, da je cvela kakor dekle v najlepši dobi. A sedaj so ji dajali Azbad, Irena in Iztok zadosti snovi, da se je mogla naigrati in naspletkariti, vtem ko se je Justinijan trudil za kupi pergamentnih odlokov.

Ko se je vrnila po izletu ob Zlatnem rogu, kjer se je veselila sramežljive rdečice na licih Irene, pritajene jeze Azbadove in barbarsko preprostega kopnenja Iztokovega, je bila njena prva misel, kako bi ji ta trojica napravila novo zabavo. Dolgo ji je slonela glava na belem laktu, na pol zaprte oči so strmele v bagdadsko zaveso, kamor se je prikradel tenek sončni žarek, kakor bi potegnil s črtalom zlato nitko prek umetnih arabesk na zastoru.

Živo se je domislila Iztoka: njegovega slikovito vzornega telesa v hipodromu, njegovih kodrov in jasnih velikih oči, ki jih je uprl v Ireno, njegovega izbornega vojevanja, njegove nedotaknjene moške sile, ki je stala pred njo kakor utrpana včeraj iz srede mogočnega pragozda. Vzbudilo se je v njej bolj ko sicer vse, kar je uspaval nimb in škrlat. Vedela je dobro, kako je Justinijan zakopan v delo; štirinajst dni ne bo utegnil niti misliti nanjo in štirinajst dni je dosti dolga doba, da se približa Iztoku, da dovoli duška tisti divji naravi, kateri je prestol nadel brzde, samo brzde, a zadušil je ni. Ob tem pohlepu so se tudi snovali kovarni načrti

v njeni glavi, kakor bi tkalska snovalnica begala med nitmi snutka. Načrt je bil gotov, njen srebri glas je pozval sužnje, zavese so se zganile, šest dekljic je dvignilo z belimi rokami despojno v nosilnico in odšlo z njo po mozaiku v kopalnico.

Na večer so se zbrali gostje v razkošni dvorani nimf. Teodora je priredila večer in povabila največje gizdaline in najlepše dvorjanice. Azbadu je velela, naj to noč straži palačo stotnija Iztokova.

Strop te dvorane je bil okrašen s kopačimi se nimfami. Svetilnike so nosili Neptuni, delfini in somi, uliti iz korintske mede. Krog in krog so kipele svilene blazine na dragih otomanih. Tla so bila vložena v obliki razpenjenih morskih valov, med katerimi so se igrale zlate ribice.

Teodora je odločila, da je večer »raj mladim nimf«. Zato so prihajale dvorjanice odete s prozornim bisom in mrežasto svilo, kakor bi pokrivala njih telesa bele vodne pene. Častniki so si nadeli zelenkaste luskinaste oklepje iz mehkega, dehtečega usnja, da so posnemali ribe.

Ko je vstopila Teodora, so padli vsi pred njo na tla in jo počastili s tem, da so po vrsti poljubili ahate na njenih sandalih. Nato so sužnji prinesli v dvorano velikanskega lesenega delfina, ki je bil ves obložen z majhnimi koški, v katerih so bile same izbrane poslastice: sikomore, margarani, dateljni, gorka pavja jajca, beluš, gobe, ostrige in polži.

Za boljši pridelek krompirja

(Nadaljevanje in konec)

Dela na krompiriščih

Na njivah, ki smo jih namenili za pridelovanje semenskega krompirja, so razen hrošča in plesni zlasti nevarne tako imenovane virusne bolezni. Prenašamo jih s semenskimi gomolji; virusne bolezni so poglaviti vzrok, da krompir od leta do leta bolj in bolj peša.

Pri nas najbolj razširjene virusne bolezni krompirja so: mozaik, kodravost, zvijanje listov in črtavost.

Mozaik spoznamo po nepravilnih, svetlozelenih progah na listih, ki jih v sončni svetlobi komaj opazimo. Laže jih zagledamo, ko je oblačno ali v senci. Napadeni listi imajo poškodovano listno zelenilo, zato je ovirana asimilacija (usvajanje, sprejemanje in prenavljanje hrane ob kemičnem dogajanju v listnem zelenilu pod vplivom sončne svetlobe in »dihanja« listov — sprejemanja ogljikovega dvokisa); zaradi tega pa se zmanjša pridelek. Mozaik se pokaže na krompirju kmalu potem, ko krompir ozeleni. V toplejših krajih se pokaže prej kakor v hladnih. Ob poletni vročini znamenja na listih deloma izginejo, vendar bolezen na

slednje leto kljub temu lahko preide v ostri mozaik ali kodravost.

Kodravost napravi mnogo večjo škodo kot mozaik. Bolezen spoznamo po mnogo vidnejših pegah na listih in po tem, da so listi skodrani. Pogosto se listi tudi pačijo, včasih pa je vsa rastlina krhljava. Bolezenska znamenja niso vselej vidna na vseh steblih. Včasih opazimo pege ali kodravost le na listih enega stebela. Zaradi kodravosti se pridelek rastline lahko zmanjša za 50 do 70 %, škrobnatost pa za 60 %.

Zvijanje listov je še bolj nevarna bolezen kakor kodravost. Oboleni rastline zvijajo lističe okrog srednjega rebra navzgor v obliki žleba ali škrnicljaja. Listi se nekoliko zmanjšajo, so svetlejši barve, včasih z rdečkastimi ali vijoličastimi robovi in štrle pokonci. Listi so krhki in kovinsko sušite, če se jih dotaknemo. Iz okuženega semenskega gomolja zraste majhna zaostala rastlina, ki se ji začno zvijati listi od spodaj navzgor.

Bolne rastline opazimo kmalu po vzkalitvi, zato jih lahko ob praven času izločimo. Od zvijanja listov napadene rastline dajo zelo majhen pridelek in drobne

gomolje, ki so že okuženi. Okužena rastlina pokaže bolezenska znamenja že prvo leto; zvijajo se zgornji, mladi listi na vrhu stebela. Zvijanje lahko tudi izgine, bolezenske kali pa kljub temu preidejo iz cime v gomolje. Če takšne gomolje naslednje leto posadimo, se pri rastlinah pokaže značilno zvijanje listov od spodaj navzgor.

Od tega zvijanja listov moramo razlikovati navadno zvijanje, ki nastane pri stebelnih boleznih, ko plesni (bela noga) ali bakterije (črna noga) poškodujejo spodnji del stebela, da zaradi tega venijo in se zvijajo vrhnji listi. Črno nogo lahko spoznamo, ker je steblo pri tleh skoraj popolnoma črno in ga zlahka potegnemo iz zemlje.

Precej pogosta in nevarna virusna bolezen je tudi črtavost. Bolezen je dobila ime od tega, ker pri obolenih rastlinah nastanejo na spodnji strani listov temnorjave, včasih črne črte ali pege, ki se navadno pokažejo najprej na površju žil. Pomembno bolezensko znamenje je krhkost listov, zlasti listnih pecljev. Zaradi krhkosti se listi odlomijo, vendar obise na posameznih vlaknih na stebelu. Lomljenje listov napreduje od spodaj navzgor, tako da ostane včasih zelen samo vrh, kjer pa so listi raskavi in skodrani. Listi skoraj popolnoma odmro, zato rastlina ne more delati gomoljev; ti ostanejo navadno drobni in pridelek je zelo majhen.

Če posadite pridelek rastlin, ki so bile napadene po kateri koli omenjenih virusnih boleznih, zrastejo spet bolne rastline. Pridelek se naslednjega leta postopoma zmanjšuje, dokler ni tako majhen, da smo prisiljeni zamenjati seme.

Virusne bolezni prenašajo zlasti listne uši, predvsem breskova uš (myzus persicae), nekatere pa se širijo tudi po ranah ali ko se bolne rastline drgnejo — bolne ob zdrave.

Po naštetih boleznih napadenih rastlin ne moremo ozdraviti, zato je najbolj pri-

poročljivo, da bolne rastline, brž ko jih opazimo, odstranimo z njive, s katere nameravamo pridelek porabiti za seme.

Odstraniti moramo cele rastline, z maternim gomoljem in z novimi gomoljčki vred (če so se že razvili). Bolne rastline moramo pobrati v košaro (še boljša je vreča), da ne bomo z njimi otepali po zdravih rastlinah in ne raznašali uši po njivi. Bolnih rastlin ne smemo pustiti na njivi, niti ob nji, ker se na njih pasejo uši, ki bi prenašale bolezni na zdrave rastline.

Delo bo uspešno le tedaj, če bomo bolne rastline odstranjevali dovolj zgodaj, korenito in večkrat, ter jih odnašali na kraje, od koder uši ne bodo mogle prenašati bolezni nazaj na njive.

Deset zapovedi za električnega pastirja

1. Uporablaj le pastirje, ki jih je preizkusil VDE in ki imajo njegovo priporočilo. Jemlji le dobro žico, izolatorje in kole.
2. Čim daljša je ograja, tem močnejši naj bodo sunki toka.
3. Zavaruj ograjo proti udarcu strele.
4. Točno upoštevaj navodila, ki jih kupljenemu električnemu pastirju priloži VDE.
5. Drži se pravilne razdalje pri zasajanju kolov in napenjanju žice. Za govejo živino naj bodo koli 10 m narazen, za svinje pa 5 m. Pri svinjah boš moral imeti 2 žici.
6. Skrbi za dober kontakt med baterijo in žico, drugače peša zmogljivost pastirja.
7. Podaljšaj trpežnost baterije, imej pod vodom le toliko ograje, kolikor je res potrebno.
8. Ne pozabi vtakniti količek v zemljo.
9. Glej, da se ograje oz. žice ne bodo dotikale rastlin in trave.
10. Glej, da boš akumulator vedno pravočasno napolnil.

ZA GOSPODINJO IN DOM

Strjenke — dobrodošle poletne jedi

Med lažje in osvežujoče jedi, ki si jih posebno želimo poleti, štejemo tudi strjenke, ki so pri nas poznane pod imenom »puding«. Pripravljamo jih z različnimi vrstami škrobnih mok, pšeničnim zdrobom, želatino in s pektinom oz. želejem, ki vsebuje večje količine pektina. Vse te snovi (škrob, želatina, pektin, zdrob) povzročajo, da se pripravljene jedi, ko se ohladi, strde. Škrobova zrnca se v tekočini napoje in nabreknejo in zato jed zgostijo. Želatina in pektin pa vsebujeta posebno vlečljivo snov, ki veže posamezne sestavine jedi. Zaradi boljšega okusa in izdatnosti dodajamo strjenkam namesto vode mleko, razne sadne sokove, jajca, sladkor, maščobo, smetano itd. Dobro in okusne pa so le pravilno pripravljene strjenke.

Predvsem moramo znati pravilno ravnati s škrobno moko (sem štejemo tudi puding v zavitkih). Če jo zakuhamo v vrelo vodo, se naredi grudice. V sredi ostaja surov škrob. Pod vplivom vročine se namreč napno samo škrobova zrnca na površini grudice in se spremene v klej. Ako pa škrobovo moko razmešamo v manjši količini mrzle vode, pride tekočina do vseh škrobnih zrnec, ki se v njej enakomerno porazdele in tudi napno. Tako pripravljene podmete, kot bi ga lahko imenovali, zakuhamo med mešanjem v vrelo tekočino, bodisi v vodo, mleko, sadni sok ipd. Tekočina postane enakomerno gostljata brez grudic. Posodo potegnemo na kraj ognja in mešamo še 2 do 5 minut. Tako se nam strjenka lepo zgosti.

Ako dodamo zmesi rumenjake, lahko naredimo to na dva načina. Umešamo ga kar med škrobovo moko in zakuhamo z njo vred ali ga dodamo že nekoliko ohlajeni masi.

Kadar dodajamo sneg, moramo paziti, da je res trd in dodan zmesi pravočasno, to je tedaj, kadar se zmes še nekoliko ohladi, ne pa še strdi. Prehladni sneg dodan snegu se ne vmeša lepo in je tudi ne rahlja. Po zmesi nastanejo proge nevmešanega snega.

Posodo, v katero denemo zmes, poplaknemo prej z mrzlo vodo, da se ne prime. Lahko pa tudi posodo namažemo s surovim maslom ali mandeljnovim oljem. Če nalijemo na strjenko nekoliko vode, se na vrhu ne napravi kožica.

Ohlajeno strjenko zvrnemo na krožnik. Da se lepše zvrne, posodo za hip potopimo v toplo vodo.

Pri pripravljanju strjenk z želatino moramo paziti na sledeče:

Na pol litra tekočine računamo 6 do 7 listov želatine. Namačimo jo za nekaj ur v mrzlo vodo, nato pa jo raztopimo v mlačni. Prekuhati je ne smemo, prav tako ne raztapljati v vroči vodi, ker zgubi vezivnost.

Raztopljeno želatino vedno prej precediti skozi goste sitce ali krpico, nato jo šele primešamo pripravljene zmesi za strjenko. Še posebno potrebno je želatino precediti, kadar uporabljamo zdrobljeno želatino.

Sneg dodamo strjenki z želatino šele tedaj, ko se že začne strjevati, vmešavati ga moramo v zmes zelo rahlo.

Želatino pripravljajo iz kosti in vsebuje beljakovine, ki pa nimajo vseh sestavin pol-

novrednih beljakovin. Je lahko prebavljiva in primerna tudi za bolnike.

Tako napravimo na primer zdrobovo strjenko:

Vzamemo en liter mleka, 150 g zdroba, 100 g sladkorja, žlico surovega masla; poljubni sadni sok.

Mleko zavremo s sladkorjem, mu dodamo surovo maslo in zakuhamo med mešanjem zdrob. Kuhamo ga, da se zgosti. Nato dene-mo maso v model, oblit z mrzlo vodo ali namazan s surovim maslom. Postavimo na hladno. Ko se zgosti, strjenko zvrnemo na krožnik. Pred serviranjem jo polijemo s poljubnim sadnim sokom.

To strjenko lahko izboljšamo s pestjo prebranih rozin ali s tremi žlicami sesekljanih mandeljnov, lešnikov ali orehov.

Podoben je postopek pri pripravljanju drugovrstnih strjenk, ki si jih omislimo pač po razpoložljivih sredstvih.

PRAKTIČNI NASVETI

Surovo maslo obdržimo dolgo časa presno, če ga tesno zavijemo v pravi pergamentni papir in vložimo v lončeno ali porcelanasto posodo. Nanj vlijemo hladno in zelo močno raztopino kuhinjske soli. Maslo še obtežimo s kamnom, zavitim v pergamentni papir, in vse skupaj shranimo na hladnem. Maslo bo ostalo še dalje sveže, če bomo solni raztopini dodali še ščepec salicilne kisline.

Če jajcu počij lupina, ga lahko obvarujemo pred zlitjem tako, da ga pred kuhanjem zavijemo v svilen papir, ki nadomesti lupino.

Ponarejen kis prepoznamo, če ga vlijemo pol čajne žličke v skodelico, pridene-mo nekaj sladkorja in postavimo skodelo v vrelo vodo. Kis vsebuje žvepleno kislino, ako potem ko kis izpari, ostane na dnu črn ostanek. Dober kis ne sme napraviti stekla motnega, če ga hranimo v svetli, dobro zaprti steklenici. Ponarejen kis tudi postane modre barve, če ga pol ure dolgo kuhamo skupaj s škrobom.

Ako hočemo, da se nam ribe drže nekaj dni, jim moramo dobro izprati luski-ne s hladno slano vodo, jih zaviti v krpo, namočeno v kis, in shraniti na hladnem. Postrvi polijemo s kisom in položimo med koprive.

Žarko surovo maslo postane spet užitno, če ga denemo v večjo posodo, vsujemo nanj malo jedilne sode, dobro pregnetemo, polijemo z mrzlo vodo in pustimo stati četrt ure. Gmota potem v vodi korenito pregnetemo in vodo odlijemo. Ko vse to nekajkrat ponovimo, maslo operemo v mrzli vodi. Žarkega okusa ne bo več čutili.

Steyr-traktor 80 in 80 a:

Oskrba in nega traktorja ter njegovih priključkov

MENJALNIK

Kontroliraj olje po vsakih 200 delovnih urah in po potrebi dolij predpisano olje! Pri novem menjalniku menjaj olje: prvič po 100 delovnih urah drugič po nadaljnjih 200 delovnih urah potem enkrat letno.

ZADNJA PREMA (Diferencial)

Enako kakor je predpis za menjalnik.

SPREDNJA PREMA

Nihalni čep cevne osi in osna kraka premaži z mastjo! (Mazilni ventili so rdeče pobarvani.)

KOLESA

Zadnja kolesa ne potrebujejo nobene posebne nege. Sprednja kolesa premaži skozi mazilni ventil po vsakih 200 delovnih urah!

KRMILO

Dopolni po vsakih 200 delovnih urah v ohišje krmarne prenosne diferencialno olje! Rdeče pobarvane mazna mesta na krmarnih vzvodih (4 mazna mesta) očisti in premaži z mastjo enkrat na teden!

ROČNI IN NOŽNI VZVODI

Vsa mazna mesta očisti in namaži enkrat na teden!

POGON JERMENICE

Kontroliraj gladino olja po vsakih 200 delovnih urah in dolij po potrebi predpisano olje.

Nekaj navodil o pravilni uporabi kmetijskih strojev

Raznovrstnost kmetijskih strojev, ki jih uporabljamo na kmečkem posestvu, je vedno večja. Zato mora biti kmetovalec

dobro poučen o pravilni uporabi vseh strojev, ki jih ima na svojem posestvu, če hoče imeti od njih pravilno korist. Nekaj strojev je sicer takih, ki jih skozi leto bolj poredkoma uporabljamo, precej pa je tistih, ki so nam skozi poletje večkrat potrebni.

PLUG

Poleg traktorja je plug najbolj potrebno orodje. Čeprav traktorski plug videti enostaven, je le treba nekaj znanja za njegovo uporabo.

Traktorski plug, ki ima okvir (ram), priključimo k traktorju na treh točkah (Dreipunktsystem). Plug je pravilno priključen in uravnan z vzvodi, če je njegov okvir vzporedno z zemljo, ki jo orjemo. Vzporedni naj bo v vzdolž in povprek k brazdi.

Če hočemo, da bo plug pravilno pokladal brazde, naj bo obrnjen točno v smeri oranja. Če plug zanaša v levo ali desno stran, ne bodo brazde lepo padale.

Važen del pluga je kolutasto črtalo. To naj bo tako postavljeno, da je njegova ostrina (rob) 4 do 5 cm nad konico lemeža. Kadar hočemo orati globlje in če za- pravljamo strnišče ali gnoj, pomaknemo kolutasto črtalo višje in nekoliko naprej.

Lemež je tisti del pluga, ki brazdo spodrezuje vodoravno. Za težka in sprijeta tla naračajmo pluge, ki imajo zakrivljeno konico (Fergusonov plug). Za peščena tla in za tista, ki imajo večje kamenje (kamenita tla), pa je boljši navaden lemež z ravnim rezilom.

Zelo važno je, da so lemeži pravilne oblike. Tumpast lemež daje 5 do 10 % večji odpor kot koničast. Zato skrbimo, da lemeže pravočasno skujemo in naostriamo.

(Nadaljevanje sledi)

Dosedanji naponi in borba za uresničitev člena 7 Državne pogodbe

(Nadaljevanje z 2. strani)

čilo, da imajo pripadniki manjšinskega naroda v smislu člena 7 Državne pogodbe pravico na neposreden stik s sodiščem v svoji materinščini.

V tej zvezi nočemo govoriti o odnosu najvišjih vladnih krogov do našega narodnega vprašanja, kakor je prišlo do izraza pred letom dni pri sprejemu zastopnikov obeh naših osrednjih organizacij. O tem sta obe organizaciji lani izdali posebno resolucijo in jo naslovili na vlado. Če omenjam ta sprejem in poznejši sprejem oktobra meseca v zadevi šolstva, potem le v toliko, da slovesno dane obljube, da bo člen 7 uresničen še jeseni leta 1956, in pozneje, da bo prišlo do njegove uresničitve spomladi tega leta, da bomo nadalje dobili vsako odločitev v zvezi s členom 7 prej v upogled, da lahko zavzamemo stališče, niso bile izpolnjene.

Ob takem razvoju in takem stanju se naj nihče ne čudi, če trdimo, da je obstoj koroških Slovencev danes bolj ogrožen, kot pred veljavnostjo Državne pogodbe z njenimi določili v zaščito manjšine.

Zato nam tudi nihče ne more zameriti, če smo se letos januarja meseca obrnili na državne-podpisnice in jih v smislu Državne pogodbe opozorili na neizvajanje člena 7 od strani naše države. To nikakor ni bilo nelojalno zadržanje in dejanje napram državi, ampak le posluževanje se pravic, ki nam gredo po Državni pogodbi in izraz upravičene skrbi za obstoj našega ljudstva.

Ta skrb pa je danes še bolj upravičena, če slišimo, da baje že obstoje osnutki izvedbenega zakona člena 7 Državne pogodbe, ki ga je vlada poslala tudi prizadetim deželnim vladam v pretres. Nismo imeli še možnosti, da bi ga dobili pred oči, vendar pa smo slišali, da sloni na popolnoma drugačnih osnovah, kakor smo jih zgoraj pokazali in na kakršnih slonijo naši predlogi v skupni spomenici. Kolikor smo mogli izvedeti, nikakor in v ničemer ne upošteva naših predlogov v spomenici, pač pa je smatrala zvezna vlada za potrebno, da je deželni vladam v prilogi posredovala tudi material, ki so ji ga poslale Südmarka in razne druge šovinistične organizacije. Če to drži, potem smo vsakor upravičeno zaskrbljeni nad nadaljnjim razvojem okoli reševanja člena 7 Državne pogodbe. Danes tukaj na tem zborovanju čisto jasno povemo, da ne moremo sprejeti kakršne koli ureditve šolskega vprašanja, ki sloni na tako imenovani pravici staršev, da ne moremo sprejeti nikakršnega predloga, ki hoče okrniti ozemlje, za katero naj bi veljal člen 7 in zožiti

področje pravic v smislu člena 7 Državne pogodbe. Ni sprejemljiv za nas noben predlog, ki hoče reševati vprašanje člena 7 s pomočjo nekega referenduma in na ta način obrniti zaščitni namen člena 7 ravno v njegovo nasprotje.

Če slišimo, da je baje prosvetno ministrstvo, kateremu absolutno priznamo prizadevanje za uresničitev določil člena 7 na kulturnem področju, proti našim predlogom ustanovilo zgolj slovensko gimnazijo, češ da hoče maksimalno izpolnjevati določila člena 7 in noče dati koroškim Slovincem argumentov, da bi se pritoževali nad malenkostnim in ozkim tolmačenjem tozadevnih določil, potem ne moremo razumeti, zakaj so na drugi strani tako silno ozki v tolmačenju člena 7. Če v tej zvezi ponovno opozarjamo na že večkrat prikazano negativno stališče celovškega okrajnega in deželnega sodišča do uporabe slovenskega uradnega jezika in če omenimo predvsem tudi dejstvo, da če je, kakor slišimo, tudi v tem osnutku slovenski jezik kot uradni jezik baje priznan le še za okrajna sodišča v Pliberku, Železni Kapli in Borovljah, potem vidimo v tem le navidezno nedoslednost. V resnici gre za dobro premišljeno doslednost, ki skuša izkoristiti vse slabotne točke zaradi dolgoletne protislovenske manjšinske politike nastalega našega narodnega položaja. Toda naj bo povedano: smo tudi za maksimalno rešitev člena 7 Državne pogodbe, ampak potem na vseh področjih in v vsem obsegu.

Mi pa tega v svoji spomenici niti nismo predlagali, ker smo izhajali iz bolj stvarnega izhodišča, ki upošteva, da je ozemlje, za katero mora veljati člen 7 Državne pogodbe, dvojezično, da na tem ozemlju živita dva naroda, ki sta oba naroda iste dežele in da je njuna naloga, da na meji med dvema državama vršita visoko poslanstvo povezovanja med narodi in državami v korist občeloveškega miru.

To je danes, ko toliko govorimo o združenju Evrope, še vse bolj važno. Združena Evropa ne pomeni isto, kakor spajanje jezikov, nacionalnih posebnosti itd. niti ne pomeni isto, kakor nasilna odnosno forsirana asimilacija narodov. Pot zblíževanja in spajanja narodov ne vodi preko asimilacije ali celo spajanja jezikov, marveč se vrši proces zblíževanja in spajanja narodov na temelju njihovega enakopravnega sodelovanja. Zato pa je potrebna taka rešitev manjšinskega vprašanja, ki bo končno prenehala z zapostavljanjem manjšine in upoštevala našo zahtevo, da hočemo koroški Slovenci živeti enakopravni med enakopravnimi.

Jugoslovanski veleposlanik obiskal Koroško

Na povratku s svojega obiska na Južnem Tirolskem se je veleposlanik FLR Jugoslavije v Avstriji dr. Radivoj Uvalič — kakor smo kratko zabeležili že v zadnji številki našega lista — ustavil tudi na Koroškem. Ob tej priložnosti je bil tudi na obisku pri koroškem deželnem glavarju Wedenigu, kateri ga je po skupnem izletu na Piramido pri Hodišah povabil na kosilo.

Med svojim obiskom na Koroškem je imel jugoslovanski veleposlanik daljši razgovor s predstavniki obeh osrednjih organizacij koroških Slovencev. Obiskal je tudi naš zadržni hotel »Korotan« v Sekiri ter si ogledal razne zanimivosti Celovca, med potjo na Dunaj pa se je ustavil na Gosposvetskem polju.

Naraščanje proizvodnje nafte v Jugoslaviji

Proizvodnja nafte, ki je v predvojni Jugoslaviji znašala le 1.122 ton, je dosegla lansko leto že 993.679 ton surove nafte.

Lani so v domačih rafinerijah predelali okrog 890.000 ton nafte. V glavnem so jo predelali v bencin, petrolej, plinsko olje in razna mazila. Ker pa motorni promet v Jugoslaviji do danes še ni tako močno

razvit, kot na primer pri nas v Avstriji, nafta še ne zavzema tistega mesta, kot v gospodarsko bolj razvitih državah.

Ceprav v Jugoslaviji ni tako ogromnih rezerv nafte, računajo s tem, da bodo v bližnji bodočnosti, ko se bo motorni promet bolj dvignil, kljub temu krili vse domače potrebe tekočega goriva.

Novi petrolejski vrelci na polotoku Sinai

V začetku meseca junija so italijanski raziskovalci na Sinajskem polotoku v kraju Apu Rudeis odkrili nova nahajališča nafte. Novi vrelci bodo lahko dali 100.000 ton petroleja letno, kar bo za Egipt velikega pomena. Prav zaradi tega je bila ta vest v Egiptu sprejeta z velikim navdušenjem in nove vrelce je takoj pre-

gledal egiptovski minister za industrijo. Skupaj s petrolejskimi vrelci Tiran in Belaim bo znašala proizvodnja nafte na tem področju okrog 500.000 ton letno. Koncesijo za izkoriščanje nafte na tem področju ima družba »Societa Orientale Petroli«, v kateri je 50 % kapitala italijanskega, belgijskega in amerikalnega, ostalih 50 % pa izkorišča izključno samo Egipt.

Letos je geofizikalno leto

Misel o geofizikalnem letu je nastala že pred 75 leti, ko so organizirali prvo polarno leto, 1882—1883. Petdeset let kasneje so znanstveniki 12 držav izvedli drugo polarno leto in tedaj so tudi sklenili, da je treba pripraviti v prihodnje taka znanstvena »leta« vsakih 50 let.

Leta 1950 se je v Washingtonu sestala majhna skupina znanstvenikov, ki je ugotovila, da spričo zelo naglega razvoja tehničnih ved ni mogoče čakati do leta 1982, ampak da bodo pripravili tretje geofizikalno leto kar 1957—1958, zlasti še, ker se bo tedaj nudila izjemna priložnost za opazovanje pojavov v zemeljski atmosferi. Predlog so spravili pred razne mednarodne organizacije in vse te so ga toplo priporočile. Naslednje leto se je že sestel izvršni komite mednarodnega sveta znanstvenih združenj, ki je izdelal prve načrte za izvedbo Mednarodnega geofizikalnega leta, ki se bo pričelo 1. julija letos.

Sklenili so, da se ne omeje samo na področje Severnega tečaja, ampak da obsežejo čim širše področje zemeljskega površja. Poslali so povabila vsem državam, naj osnujejo svoje lastne nacionalne odbore, ki naj se potem s svojim znanstvenim udejstvovanjem usmerijo na skupne znanstvene poti vseh znanstvenikov sveta, ker le tako se lahko mnogo prispeva k skupnim naporom za dobrobit vsega človeštva. Namen geofizikalnih let je koristiti človeštvu, s skupnimi napori odkriti nova področja na zemeljski obli, ki so še neodkrita, neraziskana in še zakrivajo mnogo rudnega in drugega bogastva.

V prihodnjem Mednarodnem geofizikalnem letu, ki se bo torej pričelo prihodnji teden 1. julija, bodo zlasti posvetili veliko pozornost proučevanju Južnega tečaja, kjer bodo postavili tudi 56 ekspedicijskih raziskovalnih postaj.

170 novorojenčkov na minuto

Iz najnovejše izdaje »Demografičnega letopisa«, ki ga izdaja statistični urad Organizacije združenih narodov, je razvidno, da se rodi po vsem svetu na minuto 170 otrok. V istem času umre okoli 90 oseb, tako da dejansko naraste človeštvo v eni minuti povprečno za osemdeset ljudi.

Ta razlika med rojstvi in smrtnimi primeri pomeni, da naraste prebivalstvo sveta dnevno za 120.000 ljudi. Statistični strokovnjaki OZN ugotavljajo, da bo živelo ob koncu tega stoletja na svetu dvakrat več ljudi kot sedaj, če bo prebivalstvo še nadalje naraščalo v tem tempu. Glavni vzrok naraščanja prebivalstva na svetu je v tem, da dosegajo ljudje sedaj mnogo višjo starost kot kdajkoli poprej.

Najhitreje narašča prebivalstvo v deželah Južne Amerike, in sicer za 4,4 mili-

jona ljudi letno. Absolutno največji prirastek prebivalstva na svetu pa dosegajo v Aziji, kjer živi več kot polovica človeštva. Prebivalstvo Azije naraste letno povprečno za 24 milijonov ljudi.

Največ prebivalstva ima Kitajska s preko 582 milijoni prebivalcev. Na drugem mestu ji sledi Indija s 356 milijoni, na tretjem mestu pa je po vsej verjetnosti Sovjetska zveza. Vendar tega ni mogoče zanesljivo ugotoviti, ker v Sovjetski zvezi že od leta 1939 naprej ne objavljajo nobenih podatkov o stanju prebivalstva v tej velikanski azijsko-evropski deželi.

Svojevrstno praznovanje

Po svetu praznujejo najrazličnejše dneve, na primer materinski dan, dan očetov, dan zmage, dan revolucije itd. Na Francoskem pa so uvedli tudi »dan brez žrtev«, ko pozovejo vse vozače, naj bodo posebno pazljivi in skrbni, da ne bi bilo smrtnih žrtev. Tak dan praznujejo 2. junija. Tej pobudi so se pridružile tudi Nemčija, Luksemburg in Belgija. Uspeh letošnjega »dneva brez žrtev« je bil, da je obležalo na cestah teh dežel 38 mrtvih, medtem ko so jih 2. junija lanskega leta naštel še 80.

Iščem dekle kot kuharsko pomočnico v gostilno ob Vrbskem jezeru. Nekoliko znanja v kuharski stroki je potrebno. Dobra plača po dogovoru je zagotovljena. Interesente naj se takoj prijavi na naslov: Uprava Slovenski vestnik, Celovec-Klagenfurt, Gasometergasse 10.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila dnevno: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 17.00
20.00, 22.00.

Vsakodnevne oddaje: 6.00 Oddaja za kmete — 7.00 Pisan sporod za jutranjo uro — 9.00 Pozdrav nate — 10.10 Gospodinski magazin — 11.00 Dobro razpoloženi ob enajstih — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.02 Pestro mešano — 13.00 Opoldanski koncert — 18.00 Sami šlagerji — 19.05 Dober večer dragi poslušalci — 19.30 Odmev časa.

Sobota, 29. junij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Širni pisani svet — 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca (slov.) — 14.30 Pozdrav nate — 15.30 Oddaja za letoviščarje — 15.45 Koroška dobrodošlica — 16.15 Vesel konec tedna — 17.10 Odlični izbor — 18.10 Za prijatelje zborovskega petja — 20.16 Iz znamenitih gledaliških del.

Nedelja, 30. junij:

6.10 Vesele melodije — 7.20 S pesmijo pozdravljamo in voščimo (slov.) — 8.05 Oddaja za kmete — 9.00 Melodije, ki nikdar ne potonejo — 11.35 Veselo petje — veselo igranje — 13.00 Operni koncert — 13.45 Ko grem na planine — 14.30 Pozdrav nate — 16.00 Sosed človek — 17.05 Melodije in ritmi — 19.00 Nedeljska športna poročila — 20.15 Kriminalna uganka: kdo je storilec.

Ponedeljek, 1. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Zapiski iz domovine — 14.00 Poročila, objave. Ura pesmi: Manja Mlejn (slov.) — 16.15 Sodobni avstrijski komponisti — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Popoldanski koncert — 18.30 Gospodarski komentar — 18.45 Za našo vas —

19.00 Krožno potovanje po Avstriji — 20.16 Mali večerni koncert — 21.00 Potniki na Jutrovo.

Torek, 2. julij:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Človek in vreme — 14.00 Poročila, objave. Narodne priredbi Emila Adamiča (slov.) — 16.00 Aktualna reportaža — 17.15 Popoldanski koncert — 18.25 Radijska prijateljica — 19.00 Krožno potovanje — 20.16 Simfonični koncert — 21.45 Pesmi od Ingeborg Bachmann.

Sreda, 3. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Iz ženskega sveta — 14.00 Poročila, objave. Iz Koroške književne delavnice — 16.00 Oddaja za ženske — 16.20 Poznani umetniki — 16.45 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.15 Popoldanski koncert — 18.15 Pesmi in melodije iz Koroške — 18.45 Za ženo in družino (slov.) — 20.15 Zveneca slikanica — 21.00 Prosimo k plesu.

Četrtek, 4. julij:

5.35 Alpski zvoki — 8.45 Avstriji v inozemstvu — 14.00 Poročila, objave. Iz literature lužičkih Srbov (slov.) — 16.30 Koncertna ura — 17.15 Popoldanski koncert — 18.30 Gospodarski komentar — 18.45 Oddaja za kmete — 19.00 Krožno potovanje po Avstriji — 20.16 Alpskogorska lovka ura — 21.00 Zveneca alpska dežela.

Petek, 5. julij:

5.35 Kmečka godba — 8.45 Domovina in čas — 14.00 Poročila, objave. Akustični mladinski list (slov.) — 16.00 Lepa pesem — 16.45 Znanje za vse — 17.15 Mladinski koncert — 18.15 Mladina in teater — 18.45 Za uho in peto (slov.) — 20.20 Josefa in milijonar; veseloigra — 22.20 Pesem v času.